

Jaarverslag

2017

Nederlands
Centrum
Jeugdgezondheid

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	De programma's in 2017	3
	Bijlagen	25
	Bijlage 1: Samenstelling (advies)commissies, werkgroepen en klankbordgroepen 2017	25
	Bijlage 2: Productenoverzicht 2017	27

1

Inleiding

2017 is een belangrijk jaar voor het NCJ geweest. De JGZ Preventieagenda heeft een solide basis gekregen. De sectororganisaties en beroepsverenigingen hebben deze agenda stevig omarmd. Alle JGZ-organisaties staan schouder aan schouder om de JGZ Preventieagenda uit te voeren. Samen met de leiding van de JGZ-organisaties en de professionals heeft het NCJ afgelopen jaar wijze stappen gezet naar een relevante preventie-aanpak die zowel richting geeft aan ons werk als ook steeds eerder en vaker met waardering opgemerkt wordt door onze partners. Dat zien we aan steeds sterkere bondgenootschappen die we hebben of krijgen met organisaties, zoals Ingrado, Lansbrekers, BV Familie, Augeo, Veilig Thuis organisaties, Onderwijsraden, Opvoeden.NL, Team Kim.

De JGZ Preventieagenda is een belangrijke stap in het relevant maken van preventie gebleken. Zo kan het thema Ouderschap op groot draagvlak in de JGZ rekenen. Aansluiten bij ouders en kinderen van nu staat op de agenda en er worden al veel initiatieven genomen. Het daadwerkelijk centraal stellen van ouders en kind en cliëntgericht werken vraagt vakmanschap van professionals. Het gaat – naast kennis en vaardigheden – over de grondhouding van waaruit je werkt. Daarnaast vraagt dit ook iets van de organisatie. Denk aan innoveren via technologische applicaties, vergroten van de (online) bereikbaarheid en werken op vindplaatsen zoals school en kinderopvang naast het werken vanuit bureaus. Ambities en opgaven die we samen met het veld de komende jaren stevig gaan oppakken. Inzet van de impactvolle interventies en methodieken, zoals Voorzorg en GIZ is 2017 steeds bekender en breder geworden. Die stijgende lijn moeten we de komende jaren behouden. Daarmee kunnen we op grotere schaal meer ouders en kinderen bereiken en op een positieve wijze relevant zijn voor hun ontwikkeling. Daarnaast levert de praktijkervaring bouwstenen voor doorontwikkeling van de effectieve praktijk in de preventieve zorg voor de jeugd.

Wat ook heel erg opviel bij de werkconferenties, de innovatieateliers, de regiotour bijeenkomsten en al die andere NCJ bijeenkomsten was de enorme betrokkenheid en bevoegenheid van professionals en managers bij het vakmanschap en de opgaven waar de jeugdgezondheidszorg voor staat. Door voor het JGZ veld diverse podia te bieden zien we de changemakers opstaan die hun vakmanschap fantastisch uitoefenen, anderen op sleeptouw nemen en lef tonen bij het benoemen van maatschappelijke issues die actief bestreden moeten worden. Dat inspireert en motiveert weer anderen om dat extra stapje te zetten. Deze helden horen bij een sector die altijd al een gamechanger is geweest op het terrein van preventieve zorg voor de jeugd.

Stevige inzet op preventie maakt dat maatschappelijk uitdagingen beter beheersbaar worden. Het nieuwe kabinet deelt onze ambitie. Denk hierbij aan de aanpak van kindermishandeling, schoolverzuim en armoede. Maar ook de steeds grotere nadruk die men legt op weerbaarheid, gezondheid, hechting en ouderschap. Dat maakt de JGZ de komende jaren sterker en relevanter. We zien ook een meer zelfbewuste JGZ die uitgaat van eigen kracht. Slimme en stevige professionals, zoals de Ambassadeurs Jeugdverpleegkundigen, zijn met hun kennis en ervaring elke dag weer op een positieve wijze relevant in het leven van kinderen en hun ouders. En dat laten ze aan de buitenwereld op een mooie integere wijze zien.

Preventie creëert voorsprong voor ieder kind. Het NCJ streeft samen met de JGZ sector naar een wereld waarin alle kinderen veilig, gezond en kansrijk opgroeien. We geloven dat een sterke JGZ hier in Nederland daar voor kan zorgen. Stevige inzet op preventie maakt dat maatschappelijk uitdagingen beter beheersbaar worden. 2017 is het eerste jaar in een reeks van jaren die belangrijk zullen zijn voor het verbinden, versterken en vernieuwen van de preventieve zorg voor de jeugd.

2

De programma's in 2017

In 2017 is gewerkt binnen een viertal VWS projecten en additionele projecten. Deze worden hieronder per project beschreven waarbij aan de hand van de doelen wordt verteld hoe, met welke activiteiten deze zijn bereikt

Het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) is het innovatie- en kenniscentrum voor de JGZ-sector. Wij streven ernaar dat alle kinderen veilig, gezond en kansrijk opgroeien. We geloven dat een sterke JGZ hier in Nederland voor kan zorgen.

A

Mindshift: van opvoeden naar ouderschap en hechting

*Strategisch thema:
Kinderen, jongeren, ouders aan zet.*

Het NCJ investeerde in 2017 in de preventiepijlers ouderschap en hechting, waarbij de focus lag op 'aandacht voor ouderschap'. Onder invloed van ontwikkelingen als informatisering, digitalisering en individualisering verandert de wereld. Dit vraagt om een JGZ-sector die meebeweegt en (nog beter) aansluit bij gezinnen van nu, zowel op organisatorisch als professioneel vlak, evenals het aanpakken van cultuuraspecten: een *mindchange* van opvoeden naar ouderschap. De sleutel voor deze *mindchange* ligt in het centraal stellen van ouders, oudergericht werken en investeren in aansluiten bij ouders. JGZ'ers onderschrijven de gekozen invalshoek; ouderschap wordt herkend als een actueel en belangrijk JGZ-thema. Desondanks is het nodig uitgebreider en diepgaander stil te staan bij duiding en impact van het thema op JGZ-organisaties en het vakmanschap van de JGZ-professional en het versterken van het bewustwordingsproces. Pas als JGZ-organisaties het belang van een *mindchange* ouderschap inzien en ervaren, is het zinvol handelingsperspectief te bieden en tools aan te reiken. Om deze extra impuls te kunnen geven, is een deel van de egaliseriereserve met toestemming van VWS ingezet.

Inzet (deel van) egaliseriereserve

Dankzij financiering vanuit de egaliseriereserve is de fasering van de activiteiten verdiept en versterkt. Onder de naam 'Staat van de JGZ' zijn gesprekken gevoerd met bijna alle JGZ-organisaties (35 van de 44). Uitgebreide gesprekken over het (inhoudelijke) thema ouderschap en hoe de JGZ beter kan aansluiten bij ouders van nu. Zowel met managers, beleid- en stafmedewerkers als uitvoerend JGZ-professionals. Belangrijkste conclusie: de JGZ wil beter aansluiten bij ouders van nu en er worden al veel initiatieven hiervoor genomen. Het thema staat op de agenda maar er zijn nog veel vragen over hoe aansluiten bij ouders vorm te geven. Begin januari 2018 zijn de voornaamste inzichten uit de gesprekken gebundeld in een rapport en samengevat in een infographic. De infographic is in de vorm van een nieuwjaarsgroet gestuurd naar alle gesprekspartners (ruim 100 personen) en alle JGZ-managers en verspreid via de NCJ nieuwsbrief. Het rapport is te downloaden via de website van het NCJ. De gesprekken hebben het NCJ veel waardevolle inzichten gegeven om in 2018 volop mee aan de slag gaan. Alle beoogde doelen van dit project zijn behaald en vormen een basis voor de activiteiten op het terrein van ouderschap in 2018.

1. Om een bijdrage te leveren aan het veilig en gezond opgroeien van kinderen investeert de JGZ-sector in ouderschap en hechting. Er vindt een mindshift plaats van opvoeden naar ouderschap en hechting.

Dankzij verschillende ontmoetingen en via diverse communicatiekanalen is een beweging op gang gebracht; een *mindchange* van opvoeden naar ouderschap. Hechting maakt hier deel van uit, maar er is gekozen voor een sterke focus op ouderschap als breed thema. Wel is er een themadossier hechting ontwikkeld en beschikbaar op de NCJ website. Hieronder een beschrijving van de diverse werkzaamheden om het doel te bereiken.

Bijeenkomsten: ouderschap stond op de agenda van diverse professionaliserings-bijeenkomsten van het NCJ (Innovatieatelier, Kennisnetwerk). De pijler hechting was eveneens thema tijdens het Kennisnetwerk van 11 september jl. In het najaar zijn er in 4 verschillende regio's (Utrecht, Breda, Zwolle en Leiden) professionaliserings-bijeenkomsten 'Ouderschap' georganiseerd. De bijeenkomsten worden uitgebreider beschreven bij project C, professionalisering. Daarnaast zijn diverse andere podia aangegrepen om aandacht te vragen voor het belang van investeren in ouderschap, zoals:

- Lezingencyclus: 10 mei heeft het NCJ een bijeenkomst 'aandacht voor ouderschap' georganiseerd voor meer dan 100 professionals en samenwerkingspartners uit sociale domein.
- Congres: in samenwerking met het Nji is een opvoed- en ouderschapsquiz opgezet en uitgevoerd tijdens de kennismarkt Lustrum Nji op 22 juni.
- ZonMw: op de projectleidersbijeenkomst is de Preventieagenda en de Techagenda gepresenteerd om te verkennen of en hoe onderzoek zich daartoe kan verhouden.
- Adviesrol: verschillende JGZ-organisaties hebben advies gevraagd op welke wijze zij invulling kunnen geven aan een bijeenkomst over het thema ouderschap in hun organisatie.
- Bijdrage geleverd (werving en feedback) aan de totstandkoming van het Pharos-rapport die JGZ-professionals handvatten biedt om in hun gesprekken en begeleiding aan te sluiten bij de belevingen en onderliggende waarden en normen van hun rokende cliënten.
- Bijdrage geleverd aan de Brochure "de kracht van een goede partnerrelatie tussen ouders" in samenwerking met het Nji.
- Workshop Ouderschap door NCJ en een jeugdarts tijdens de jaarlijkse dag van Academische Werkplaats Twente.
- Lezing op het congres 'Tijdig signaleren in de kinderopvang' (11 mei 2017) over ouderschap, puzzelkinderen en het versterken van de samenwerking tussen JGZ en kinderopvang.

Kwartiermaken binnen en buiten de sector: het NCJ is stuurman op het thema ouderschap, bouwt nieuwe allianties en participeert in relevante bestaande netwerken. Deze extra activiteit blijkt in de praktijk bijzonder effectief. Hiermee krijgt het NCJ inzicht in de staat van de wetenschap en zicht op het (nieuwe) aanbod in de markt. De verkregen inzichten helpen bij het vormen van een gemeenschappelijk beeld over investeren in ouders(chap), leggen de basis voor strategische bondgenootschappen, geven richting aan de *mindchange* in de JGZ-sector en leiden tot

een passend aanbod voor JGZ-professionals. Enkele voorbeelden; deelname aan Agenderend platform rondom een veilige, gezonde en kansrijke start, Landelijk platform hechting, Lectoraat Ouderschap Hogeschool Leiden, versterken van relaties met ouderschap experts.

De gemeente Geldrop-Mierlo wil met lokale partners aan de slag met het thema ouderschap en heeft het NCJ gevraagd mee te denken en de verbinding te leggen met de JGZ. Vanuit de gedachte *'think big, start small, learn fast'* wordt een proeftuin opgezet. De resultaten van deze proeftuin laten aan Nederland zien dat investeren in ouders(chap) werkt. De proeftuin laat ook de JGZ zien dat de *mindchange* ouderschap nodig is, loont en wat beproefde werkwijzen zijn. Het NCJ draagt daarom bij aan het smeden van een stevig lokaal bondgenootschap tussen lokale JGZ-organisaties, gemeente, ouders/jongeren en wijkteam.

Communicatie:

- Er is een nieuw themadossier Ouderschap op de website van het NCJ ontwikkeld.
- Er is een nieuw themadossier Hechting op de website van het NCJ ontwikkeld.
- Platform Ouders Centraal is gelanceerd voor professionals. NCJ werkt samen met de initiatiefnemers van dit platform en kan daarmee richting geven aan de content. JGZ-professionals zijn geïnformeerd over Ouders Centraal via een nieuwsbrief, de website en social media.
- Artikel themabijlage Telegraaf "de eerste jaren" (30 maart 2017): Interview met NCJ-adviseur Marieke over de impact van de komst van een kindje op ouders. Het consultatiebureau kan de plek zijn waar men vragen en onzekerheden rondom het ouderschap kan bespreken.
- Position paper: In samenwerking met vijf partijen heeft het NCJ een position paper opgesteld dat zich richt op het investeren in een gezond, veilig en kansrijk opvoed- en opgroei-klimaat. Dit is verzonden naar de Tweede Kamer voor het Algemeen Overleg Jeugdhulp.
- Blogs: onder regie van het NCJ heeft Merel Steinweg (sociaal pedagoog) enkele blogs geschreven over ouderschap. Daarnaast gebruikte het NCJ enkele blogs in haar nieuwsbrieven om het thema te agenderen en het gesprek hierover op gang te brengen.
- Artikel Zo!: Interview met NCJ directeur Igor over ouderschap en vaderbetrokkenheid in de JGZ.

Tools: in de verschillende bijeenkomsten is opgehaald waar JGZ-professionals behoefte aan hebben om met ouderschap en hechting aan de slag te gaan. Op basis hiervan is een infosheet ouderschap en een theorietool ouderschap ontwikkeld. Er is een matrix gemaakt die tijdens bijeenkomsten is gebruikt om te concretiseren waar je in je eigen organisatie aan zou willen werken. Een draaiboek ontwikkeld waarmee JGZ-professionals in hun eigen organisatie aan de slag kunnen met ouderschap. Tot slot hebben de professionals aangegeven behoefte te hebben aan korte filmpjes met verdiepende informatie rondom ouderschap. In samenwerking met experts ouderschap is er een script gemaakt en zijn er 4 filmpjes voor JGZ-professionals gemaakt en beschikbaar.

2. JGZ-organisaties zijn zich bewust van de klantgerichtheid in hun communicatie uitingen.

Het NCJ liet onderzoeken hoe 'ouder-proof' JGZ-brieven aan ouders zijn. In een online community werden 4 brieven (uitnodiging CB, uitnodiging BO, uitnodiging VO en een 'welkom in de gemeente'-brief) voorgelegd aan 30 ouders. Hun feedback werd vertaald naar 10 tips voor 'ouder-proof' communicatie vanuit de JGZ. Daarnaast verscheen onder regie van het NCJ een blog over het onderzoek en de uitkomsten.

3. JGZ-organisaties hebben inzicht in de behoefte van ouders omtrent ouderschap en hechting.

Met behulp van bestaande literatuur, klantarena's en klanttevredenheidsonderzoeken van diverse JGZ-organisaties is de (veranderende) leefwereld en behoeften van ouders van nu in kaart gebracht. De eerste inzichten zijn gedeeld via de website van het NCJ en worden gebruikt in ontmoetingen en gesprekken met JGZ'ers. Daarnaast is eind 2017 gestart met het maken van een korte documentaire over de leefwereld van gezinnen van nu. Deze wordt begin 2018 opgeleverd en wordt in 2018 gebruikt als aangrijpingspunt tijdens sessies met JGZ-professionals over de vraag: hoe kan de JGZ meer aansluiten bij ouders?

4. JGZ-professionals zijn zich bewust van hun rol, waarin zij ouderschap en de relatie tussen ouders en kinderen centraal stellen, bespreekbaar maken, het goede voorbeeld geven in het belang van een goede emotieregulatie ontwikkeling van kinderen.

Na diverse ontmoetingen en bijeenkomsten valt op dat JGZ-managers en professionals primair aangeven ouderschap centraal te stellen in de contacten. Wanneer hierover doorgesproken wordt, blijkt echter dat er beperkt aandacht is voor bijvoorbeeld het ouderlijk welbevinden en hechting. De verschillende gesprekken en ontmoetingen leiden tot beweging op het thema. Bewustwording dat de JGZ een gesprekspartner voor ouders is rondom ouderschap en hechting, bewustwording dat aandacht voor ouderschap en hechting meer geïnternaliseerd mag worden in de grondhouding. Wat hiervoor nodig is en hoe hier vorm aan te geven is een volgende stap. Zie verder de algemene samenvatting bij dit project.

5. Er is binnen de JGZ-sector draagvlak voor een gezamenlijke Technologie Toekomst Agenda.

De Technologie Toekomst Agenda is omgedoopt tot Techagenda: korter en meer in overeenstemming met het begrip Preventieagenda. Het afgelopen jaar is de Techagenda in meerdere gremia besproken, onder andere aan een conferentietafel bij het congres Jeugd in Onderzoek en bij het projectleidersoverleg van ZonMw. Hierdoor krijgt de Techagenda steeds meer vorm. De kern van de Techagenda is de landelijke ontsluiting van digitale innovaties, ongeacht het DD JGZ dat een JGZ-organisatie gebruikt. Daarnaast is een belangrijke wens één plaats op internet te realiseren voor jeugdigen en ouders, waar alles over jeugdgezondheid is te vinden. Omdat voor realisatie van de Techagenda veel meer financiering nodig is wordt via projectvoorstellen bij fondsen en ZonMW extra funding gezocht. De Noaber Foundation heeft besloten een aandeel te leveren. In de loop van het jaar is de Techagenda met steeds meer JGZ-organisaties besproken. Enkele organisaties bieden spontaan hun diensten aan ter ondersteuning. De Techagenda is ook gepresenteerd aan JGZ managers in de werkconferentie in juni, en in het overleg

vakgroep hoofden JGZ. Dat leidde tot enthousiaste reacties, maar ook kritische geluiden werden gehoord; belangrijke feedback om de formulering van het gedachtegoed aan te scherpen.

Vanuit de donatie van Noaber Foundation wordt doorgewerkt aan een meer concrete coalitie. Daarbij wordt niet alleen samengewerkt met de bekende stakeholders, maar ook verbinding gezocht met private partijen. In dit verband is eind november een Denkdiner georganiseerd, waarbij in de voorbereiding is samengewerkt met het ministerie van VWS, de Topsector Life, Sciences & Health en met TNO. Mede op grond van de input bij het Denkdiner is gestart met de initiatie van een tweetal doorbraakprojecten: textmining voor vroegsignalering van kindermishandeling en een informatiekanaal voor ouders. Beide doorbraakprojecten worden in 2018 verder opgepakt. Verder wordt in 2018 een vervolg gegeven aan het aansluiten van JGZ-organisaties bij de coalitie Techagenda.

6. JGZ-organisaties hebben inzicht in de wijze waarop ouderschap en hechting onderdeel uitmaken van de werkwijze (Basispakket JGZ, gesprekstechnieken etc.).

Zoals eerder aangegeven is fors geïnvesteerd in het kwartiermaken voor deze thema's, binnen en buiten de sector. In contacten met JGZ-organisaties en professionals zijn – bekende en nog onderhuidse – vraagstukken rondom ouderschap en hechting aangekaart. In het implementatieatelier JGZ-richtlijnen van mei en november 2017 was aandacht voor de thema's hechting, ouderschap en de brede visie van de Preventieagenda. Professionals worden gestimuleerd zich deze visie eigen te maken en te verbinden met hun werkproces rondom JGZ-richtlijnen. Ook is een aanzet gemaakt om het gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid rondom het gebruik van richtlijnen en de Preventieagenda te versterken binnen dit netwerk. In 2018 ligt prioriteit om deze beweging te vergroten en breder te maken dan alleen dit netwerk.

7. Ouderschap en hechting als basis voor een gezonde ontwikkeling van kinderen, krijgen een plaats in de nieuw te ontwikkelen richtlijnen en in de richtlijnen die worden geactualiseerd.

In het voorjaar zijn drie knelpuntenanalyses voor nieuwe of herziene JGZ-richtlijnen uitgevoerd door de Argumentenfabriek in opdracht van ZonMw: Astma (herziening), Houding en bewegen en Relatie ouder-kind. Het NCJ was betrokken als adviseur en nam deel aan de sessies als waarnemer. Bij het ophalen van de knelpunten vanuit de JGZ-professionals tijdens de sessies namen ouderschap en hechting een sleutelrol in. Ideeën over het integreren van deze thema's binnen de JGZ-richtlijnen zijn uitgewisseld. De geluiden die het NCJ opvangt en uitwisselt in de praktijk worden ook besproken met belangrijke partners (ZonMw, ministerie VWS, de Richtlijn Advies- en Autorisatiecommissie (RAC) en partners in het sociale jeugddomein zoals het Nederlands Jeugdinstituut) waarmee de structuur van JGZ-richtlijn ontwikkeling en -implementatie zich doorontwikkelt. Binnen de implementatieateliers (onderdeel van additioneel project R4) rondom JGZ-richtlijnen is ook ruimte voor deze brainstorm geweest en zijn professionals gestimuleerd dit in de praktijk toe te passen.

8. Bekend is welke aspecten van belang zijn bij ouderschap en hechting en op welke wijze deze verwerkt kunnen worden in de BDS.

Voor dit onderdeel is het nodig een landelijk geaccepteerd document te hebben met deze aspecten om een BDS-protocol te kunnen maken. Voortschrijdend inzicht leidt er toe dat binnen dit project verkend is of het mogelijk is het Van Wiechenonderzoek te gebruiken als een ingang voor professionals om met ouders in gesprek te gaan over hechting. In het najaar zijn er gesprekken geweest met Stichting Babywerk en Pauline Kuipers over de verbinding tussen het Van Wiechenonderzoek en hechting. Alle partijen gaven aan hierover met elkaar te willen brainstormen en te bekijken wat praktisch gezien mogelijk is. Vooral in organisaties waar nog geen instrument gebruikt wordt om het onderwerp hechting te inventariseren bij jonge ouders. Tijdens het Kennisnetwerk heeft Nicky Halbach, opgeleid bij Pauline Kuipers en Van Wiechen instructeur hier een presentatie over gehouden. Doel was te inventariseren hoe men in het veld men tegen deze verbinding aankijkt. Een meerderheid van de deelnemers wilde graag dat hier verder over nagedacht zou worden. Ook de Adviescommissie heeft zich positief uitgesproken en vind het belangrijk dat dit opgepakt wordt en er een plan komt. Dit zal in 2018 verder opgepakt worden.

Alleen impact telt. Wij begrijpen de wereld van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) en ondersteunen alle JGZ-organisaties. Zowel de professionals als de managers, beleidsmakers en stakeholders. Collectief en op maat. Gevraagd en ongevraagd.

B

Preventie is de essentie van jeugdgezondheidszorg

Strategisch thema: Kracht van preventie

Het NCJ streeft ernaar dat preventie een onmisbare sleutelrol inneemt in de zorg voor jeugd. In bijeenkomsten met JGZ-organisaties, gemeenten, de rijksoverheid en andere samenwerkingspartners verwerft het NCJ aandacht voor preventie met belangrijke thema's zoals kindermishandeling en actuele ontwikkelingen binnen de JGZ-sector zoals de flexibilisering. Dit resulteert in een vergroot draagvlak voor deze visie bij commissies en gesprekstafels waar het NCJ een rol heeft. Om de kracht van preventie uit te stralen heeft het NCJ een regierol bij verschillende activiteiten, welke ook in 2017 zijn doorgetrokken en waar nodig doorontwikkeld. Bij deze activiteiten is gezocht naar sterkere en/of nieuwe verbindingen met de huidige behoeften van de sector. Onder andere door zoveel mogelijk aan te haken op ontwikkelingen van de JGZ Preventieagenda en Techagenda. Zoals denksessies over de verbinding tussen richtlijnen en de vier thema's van de Preventieagenda en bij doorontwikkelingen van projecten zoals JIB en diverse commissies te verkennen hoe zij de ambities van de agenda's kunnen ondersteunen. Maar ook door een nauwe band met andere sectoren en partijen aan te houden en gezamenlijk te kijken naar de toekomst en de informatiseringsactiviteiten te verbinden aan de Techagenda.

De doelen van dit project zijn behaald. Door het continue karakter van de activiteiten in dit project zijn uit de resultaten ook weer nieuwe punten voor doorontwikkeling ontstaan. Samen met de JGZ Preventie agenda en Techagenda en het streven om als JGZ sector optimaal aan te sluiten bij ouders en kinderen van vandaag en morgen, vormt dit de focus voor 2018.

1. JGZ-organisaties maken onder meer gebruik van de richtlijnen, het Ontwikkelingsonderzoek (Van Wiechenonderzoek), actuele informatie op de NCJ-website en NCJ producten en waarborgen mede daardoor de kwaliteit van de JGZ.

Richtlijnen: In 2017 zijn de update van de JGZ-richtlijn Hartafwijkingen, de nieuwe JGZ-richtlijn Gezonde slaap en slaapgedrag en de Landelijke Samenwerkingsafspraken (LSA) rondom de preventie van Wiegendood gepubliceerd en verspreid. Het NCJ stimuleerde de sector om zo veel mogelijk aan te haken bij praktijktesten en commentaarrondes door hier breed te communiceren over het belang en de urgentie van participatie. Ook werken we samen met belangrijke partners, zoals de NVK, de NHG en het Nji, om richtlijn overstijgend goed op elkaar aan te sluiten. Sinds september maakt het NCJ deel uit van een kerngroep van partners met de ambitie om samenwerking rondom richtlijnen in het jeugddomein te versterken. Feedback uit de praktijk en ervaringen uit de afgelopen jaren worden door het NCJ verzameld en meegenomen in overleggen waarbij de toekomst van richtlijnontwikkeling voor de JGZ centraal staat. Hiervoor wordt periodiek overlegd met ZonMw, net als over lopende zaken en afspraken. Voor de implementatie-activiteiten van gepubliceerde richtlijnen heeft het NCJ additionele financiering van ZonMw, waarmee diverse implementatieactiviteiten worden bekostigt.

Erkenningscommissie interventies: dit jaar zijn, samen met CGL, vier bijeenkomsten van deelcommissie 2 van de georganiseerd. In totaal zijn 23 interventies beoordeeld, waarvan vier interventies specifiek voor de JGZ. De betreffende JGZ-interventies zijn erkend als '(onder voorbehoud) theoretisch goed onderbouwd' en 'effectief volgens eerste aanwijzingen'. Daarnaast is tijdens het projectleidersoverleg een gezamenlijke ambitie geformuleerd voor het eenduidig beoordelen van de kwaliteit van interventies en methodieken door de verschillende deelcommissies.

Ontwikkelingsonderzoek: in het voorjaar is samen met de NSPOH een cursus georganiseerd voor nieuwe Van Wiechen Instructeurs in de JGZ-organisatie. De terugkomdag stond in het teken van taal, flexibilisering en motorische pathologie. Het aantal professionals dat gebruik kan maken van de besloten gedeelten van de website voor het Van Wiechen en de BFMT neemt nog steeds toe (ca. 3200).

Adviescommissie Opsporing Visuele Stoornissen: de commissie denkt mee met het PlusOptix onderzoek. Daarnaast is eind november een terugkomdag voor instructeurs georganiseerd en zijn plannen gemaakt voor vervolgbijeenkomsten. Het NCJ kijkt in 2018 of de huidige opzet van de commissie nog de meest effectieve en gewenste vorm is.

Opvoeden.nl: validatie heeft plaatsgevonden van teksten over Bedinrichting, Wiegendood, Samen slapen, inbakeren, Groei en ontwikkeling en Angst. Alle teksten over slapen zijn nagelopen in het derde kwartaal en gelegd naast de inhoud van de nieuwe JGZ-richtlijn Gezonde slaap waarbij voorstellen tot aanpassing van de tekst zijn gedaan. Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2018 zullen deze nieuwe teksten zijn gepubliceerd.

Preventie Wiegendood: JGZ-organisaties en ouders hebben toegang tot actuele informatie over preventie van wiegendood op de NCJ-website en kunnen met hun vragen bij het NCJ terecht. In het afgelopen jaar zijn wekelijks vragen van ouders, diverse professionals en producenten beantwoord. Ook is er samen met experts en met de Vereniging voor ouders van wiegendoodkinderen een JGZ e-learning gemaakt voor professionals behorende bij de Richtlijn Preventie Wiegendood. Daarnaast is gekeken of en hoe de informatie op de NCJ website over wiegendood de verschillende

(doel)groepen wel bereikt. Het blijkt dat met name ouders de content onvoldoende weten te vinden, te meer omdat ouders niet tot een directe doelgroep behoort van het NCJ. Met de Adviescommissie Preventie Wiegendood is hierover gesproken, het NCJ heeft een voorstel gedaan om de content voor ouders elders te beleggen. Hierover zijn verkennende gesprekken gevoerd met VeiligheidNL en met de Consumentenbond. In 2018 zal dit verder worden uitgewerkt.

2. JGZ-organisaties dragen naast het voorkomen en signaleren van kindermishandeling ook bij aan het doorbreken van de generationele-overdracht en worden in het sociale domein beschouwd als partner bij de preventie van kindermishandeling.

Als onderdeel van de JGZ Preventieagenda zijn de thema's preventie, vroegsignalering en aanpak van kindermishandeling opgepakt. In 2016 werd het actieplan besproken en de pledge ondertekend door veel partijen. Daarbij zijn zeven experimenten opgezet die nu onderdeel zijn van de zeven deeltrajecten van het actieplan waarmee werkgroepen lokaal/regionaal aan de slag zijn gegaan. Een landelijke coördinatiegroep is opgezet waarbij de leden fungeren als facilitator en aanjager voor de werkgroepen. Bij JGZ-organisaties is gevraagd naar hun aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling (en huiselijk geweld) met de bedoeling een landelijk Platform AF JGZ in het leven te roepen. Op 25 september was de eerste bijeenkomst van dit platform; deze werd door ruim 40 deelnemers bezocht en voorzag in een behoefte. Afsproken is dat de deelnemers één keer per jaar bij elkaar komen om over JGZ-specifieke onderwerpen te praten. Volgend jaar is dat de verscherpte meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld.

De landelijke coördinatiegroep zorgt voor het leggen van waardevolle verbindingen met relevante landelijke partners, die hun achterban kunnen mobiliseren waardoor de contacten tussen de lokale partijen ook gemakkelijker worden gelegd. Agenda-setting, lobbyen en netwerken is eveneens een taak voor de landelijke coördinatiegroep. Zo is inmiddels contact gelegd met o.a. de Kinderombudsman, de Beweging tegen Kindermishandeling, het landelijk netwerk Veilig Thuis, LOT's Foundation, Team Kim, de academische werkplaats kindermishandeling, LACK en LOCK. Met het NJi worden de activiteiten afgestemd en wordt nagegaan waar samen kan worden gewerkt aan preventie en aanpak van kindermishandeling. De werkconferentie op 23 november stond in het teken van het actieplan Kindermishandeling.

3. JGZ-organisaties gebruiken een uniforme, gestructureerde digitale registratie en hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van digitale gegevensuitwisseling voor continuïteit van de zorg voor het kind.

Regiefunctie op informatisering: de regiefunctie van het NCJ op informatisering in de JGZ is beschreven. Meerdere documenten die de regierol beschrijven zijn besproken in de stuurgroep DDJGZ-Praeventis. De inhoud was niet naar tevredenheid van de andere deelnemers van de stuurgroep. Het een was te globaal, het andere was te detaillistisch. Vervolgens is een document op abstracter niveau geschreven en hebben GGD GHOR NL en Actiz meegekeken of de inhoud in de richting kwam van de wensen van de stuurgroep. De ontvangen reacties waren tegenstrijdig. Besprekingen op bestuurlijk niveau waren nodig om het proces vlot te trekken. In kwartaal vier zijn twee voorbereidende gesprekken gevoerd met GGD GHOR NL en Actiz waarin afstemming heeft plaatsgevonden over het begrip regie en de reikwijdte daarvan.

Overeenstemming was er over het onderscheiden van twee termijnen en doelen. Op de korte termijn was van belang dat het door Nictiz geleide project voor de aansluiting van JGZ-organisaties op het LSP en de implementatie van berichtenuitwisseling tussen de JGZ en het RIVM doorgang vond. Nog niet alle organisaties waren eind 2017 aangesloten en nog niet alle organisaties konden alle bestaande berichten implementeren. Gelukkig is voor de eerste helft van 2018 financiering gevonden om het project nog een half jaar te verlengen. Op de lange termijn is nodig dat de informatisering van de JGZ structureel aandacht krijgt, doorontwikkelt en innoveert. De koepelorganisaties Actiz, GGDGHOR NL en het NCJ gaan daar in het eerste kwartaal van 2018 stappen voor zetten.

Juridisch kader DDJGZ: de nieuwe Europese privacywetgeving, AVG, heeft nogal wat consequenties voor het JGZ veld. Daarom is als extra activiteit een traject opgestart waarbij de juridische toolkit is samengevoegd met de FAQ tot één document dat nu ter aanpassing aan de nieuwe wetgeving uitgewerkt is met een jurist. Voor het JGZ-veld wordt het document nog uitgebreid met voorbeelden en casuïstiek door het NCJ. Publicatie staat in het eerste kwartaal van 2018 gepland.

Bijeenkomsten t.b.v. uniforme registratie: ook dit jaar is voor de opleiding profielartsen JGZ bij de NSPOH weer een dag scholing gegeven over het belang van uniform registreren en verantwoording. Het belang van het juist toepassen van de elementen van de BDS en het effect op de betrouwbaarheid van gegevens op populatieniveau is onderstreept. In juni is een bijeenkomst geweest tussen de redactieraad BDS en de Expertgroep Optimalisatie voor het bespreken van de stand van zaken van de herziene BDS 4.0. De grootste discussiepunten zijn afgehandeld, maar er blijven nog ontwikkelpunten bestaan.

Tijdens de **BDS redactieraad bijeenkomsten** is de laatste hand gelegd aan openstaande aanpassingen van de huidige BDS zodat deze gereed is voor een commentaarronde in het veld. In de stuurgroep, die het project begeleidt van aansluiting van DDJGZ op het LSP, is echter uitgesproken dat prioriteit moet worden gegeven aan het ontwikkelen van DOB 2 (dossieroverdrachtsbericht 2) waarin het gehele dossier kan worden overgedragen. Van verschillende JGZ-organisaties komt de wens om vaart te maken met het afronden van BDS 4.0 en de implementatie daarvan. Deze spagaat heeft de aandacht, met name wat de strategie wordt om uit deze spagaat te komen. Het proces van aansluiting van JGZ-organisaties op het LSP en de implementatie van berichten loopt de eerste helft van 2018 nog door. Gekozen is om deze periode te gebruiken om de herziene versie van de BDS te toetsen bij het veld. Wanneer alle JGZ-organisaties zijn aangesloten op het LSP en het berichtenverkeer is geïmplementeerd, is er in de tweede helft van 2018 mogelijk weer ruimte om een nieuwe versie van de BDS technische uit te werken en te implementeren.

Ontwikkelingen in BDS (beheer): een ontwikkeling die mogelijk effect heeft op de BDS, is de herijking van de autorisatie voor de GBA/BRP voor JGZ-organisaties. De nieuwe Europese wetgeving leidt tot aanpassingen van de JGZ-werkprocessen. Zo is er een aanscherping van toestemmingsvragen in de zorg en moet de JGZ expliciet toestemming vragen voor een aantal zaken zoals uitwisseling van gegevens tussen de JGZ en andere zorgverleners. Het RIVM, die van de JGZ informatie over gegeven vaccinaties ontvangt, is daarin de eerste partij waarmee dit geregeld wordt. Hiervoor is uitbreiding van de BDS nodig en een herziening van de rubriek over toestemmingsvragen. Mogelijk leidt dit ook tot een aangepaste of nieuw bericht. De eerste bespreking hierover heeft plaatsgevonden. Gekeken is naar het format dat wordt gebruikt voor het BDS-protocol omdat het huidige geregeld knelpunten

gaf bij de concrete vertaling van de aanbevelingen naar het BDS-(registratie)protocol. De nieuwe opzet is door de redactieraad besproken en goed bevonden om te gebruiken bij de richtlijnen.

Gegevensuitwisseling/berichtenverkeer: met GGD GHOR Nederland is gewerkt aan de omzetting van gegevens, geleverd via het DATA-buffet, naar de BDS. Met Lareb is een eerste verkennend gesprek geweest om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om automatisch vanuit het digitaal dossier bijwerkingen van vaccinaties door te geven aan Lareb. In het derde kwartaal is duidelijk geworden welke vertaalslag nodig is voor de vertaling van de COA-gegevens naar de BDS om het mogelijk te maken dat gegevens direct in het DDJGZ terecht kunnen komen. Een aantal technische aspecten m.b.t. aanpassingen is in kwartaal vier met Nictiz besproken. De ontwikkeling van de gegevensrichtlijn voor de berichtenuitwisseling tussen de JGZ en de NSDSK is weer hervat. Er is overleg geweest tussen de NSDSK, Nictiz en het NCJ om te bespreken welke werkzaamheden nodig zijn, wat de minimale gegevensset voor de Neonatale Gehoorscreening is. Daarna is bekeken welke consequenties dit voor de BDS heeft.

4. JGZ-organisaties beschikken over een landelijk overzicht gegenereerd vanuit Jeugd in Beeld op maatschappelijk relevante thema's.

In 2017 zijn er negen JGZ-organisaties bijgekomen waardoor nu 29 JGZ-organisaties zijn aangesloten op Jeugd in Beeld. Dit jaar zijn er twee aanlevermomenten van gegevens geweest voor JIB-data. 22 JGZ-organisatie hebben dat dit jaar gedaan over een of meer onderwerpen. In de gebruikersbijeenkomsten is de kwaliteit van de aangeleverde data teruggekoppeld. De rapportages 'Overgewicht', 'Visus', 'Psychosociaal' en 'Sprak- taalontwikkeling' zijn gepubliceerd. Het rapport 'Bereik' is in concept gereed en ligt voor feedback bij de JIB organisaties.

De Begeleidingscommissie Jeugd in Beeld is twee keer bijeengekomen en is zeer positief over het voorstel voor landelijke publicatie van JIB-rapportages. Veel tijd is gestoken in het beschikbaar stellen van JIB-gegevens voor onderzoek. Daarvoor wordt samengewerkt met twee gezondheidseconomen. Zij zullen op een innovatieve manier onderzoek verrichten door middel van statistische analyse van gepseudonimiseerde micro-data uit uiteenlopende bestanden. De begeleidingscommissie is enthousiast over de mogelijkheden van een koppeling met het CBS. Vijf JGZ-organisaties stellen hun JIB-data beschikbaar voor onderzoek en hebben hiertoe een overeenkomst getekend. Het juridisch rond krijgen van het onderzoek voor zowel de aanlevering als het gebruik van de data bij het CBS, heeft veel voeten in de aarde gehad. Er is nu een akkoord van zowel de juridisch adviseur van het NCJ, als die van het CBS. In dat verband is ook een tekst opgesteld die JGZ-organisaties kunnen gebruiken bij het informeren van jeugdigen en hun ouders. Dit traject heeft geleid tot bouwstenen waarmee het proces: van aanvraag tot onderzoek met JIB gegevens, kan worden beschreven.

Samen met het RIVM zijn we aan het verkennen of en op welke wijze Nederland kan aansluiten bij het WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI). Dit project is gericht op internationale vergelijking van overgewicht prevalentie bij schoolkinderen (6-9 jaar).

Met 44 JGZ-organisaties en ruim 6.000 bevolgen JGZ-professionals onder wie de jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen dragen we bij aan een gezonde, veilige en kansrijke start voor ieder kind.

C

Professionalisering: persoonlijke ontwikkeling

Strategisch thema: Samenwerken

De focus van dit project lag op de persoonlijke professionele ontwikkeling van de JGZ-professional. Daarvoor is geïnvesteerd in persoonlijk contact en bijeenkomsten in verschillende vormen en zijn de communicatiekanalen geoptimaliseerd. Er bleek veel vraag naar advies en ondersteuning bij het vormgeven aan het LPK en de transformatiedoelen. De JGZ Preventieagenda geeft richting aan de inhoud van de ontwikkelactiviteiten en het versterken van de innovatiekracht in de JGZ-sector. Tijdens de uiteenlopende activiteiten die het NCJ initieert en/of mede-vormgeeft, wordt – naast inhoudelijke thema's – ook stilgestaan bij de positie van de JGZ en het belang van preventie in het sociale (jeugd)domein. Ook de professionele identiteit, gelijkwaardig partnerschap en samenwerking met andere beroepsgroepen zijn terugkerende thema's. Waar mogelijk vinden professionaliseringsactiviteiten plaats in verbinding met professionals uit verschillende organisaties zodat kruisbestuiving en uitwisseling van kennis en ervaring kan plaatsvinden. Dankzij de optimalisatie en doorontwikkeling van de communicatiekanalen van het NCJ is het gebruik en bereik toegenomen. De website heeft een verbeterde structuur, sociale media worden actiever ingezet en er is een nieuw sjabloon gekomen voor de maandelijkse nieuwsbrief van het NCJ. Samen met GGD GHOR NL en ActiZ Jeugd is een thema-nieuwsbrief 'JGZ Preventieagenda' ontwikkeld.

1. JGZ-professionals hebben inzicht in hun professionele grondhouding, zijn gesterkt in hun professionele identiteit en het vormgeven van gelijkwaardig partnerschap.

Het NCJ ondersteunt JGZ-organisaties bij het vormgeven van de transformatiedoelen, het Landelijke Professioneel Kader en de thema's uit de JGZ Preventieagenda.

Het NCJ adviseert en helpt JGZ-organisaties zoveel mogelijk op weg zodat zij zelf scholingsdagen kunnen organiseren. Waar nodig en wenselijk voert het NCJ (delen van) ontwikkelingstrajecten uit in de vorm van Impulsbijeenkomsten.

In 2017 vonden plaats:

- Teambijeenkomsten bij GGD Groningen waarin het interne transformatieproces gestimuleerd werd.
- Twee bijeenkomsten over het LPK en preventiepijler ouderschap bij GGD Amsterdam, in co-creatie met GGD GHOR NL.
- Drie bijeenkomsten over het werken volgens de GG-aanpak voor JGZ-professionals.
- Bijdragen aan de V&VN Vakdag.
- Rivas Careyn: plenaire inleiding en 2 workshops over 'adviseren voor beleid'.
- GGD Flevoland in Dronten: sessie over de preventiepijler ouderschap.
- Zaanstreek Waterland: plenaire inleiding over ontwikkelingen in de JGZ.

Middels regionale LeerL@bs zijn JGZ-professionals geprikkeld om met plezier te werken aan hun persoonlijke professionele ontwikkeling. In het najaar vonden vier bijeenkomsten plaats waarin Ouderschap centraal stond. De vier identieke bijeenkomsten vonden plaats in Breda, Zwolle, Utrecht en Leiden. Het programma was samengesteld samen met de V&VN en de AJN. Alle LeerL@bs zaten vol met het maximum van 50 professionals. De bijeenkomsten werden geopend door een lokale JGZ-manager die een toelichting gaf op het gedachtengoed van de JGZ Preventieagenda. Ouderschapsdeskundige José Koster verzorgde een inhoudelijke plenaire sessie én een deelsessie over aansluiten bij ouders. Het NCJ verzorgde met de AJN en V&VN de andere deelsessie waarin de professionals met elkaar in gesprek gingen over ouderschap en hoe de JGZ hier vorm aan kan geven in de praktijk. Ook de pioniers van het JGZ Innovatieatelier waren aanwezig. Middels een eigen gemaakte videoscribe gaven zij inzicht in de functies die het innovatieatelier heeft en werden de aanwezige collega's uitgenodigd zich aan te sluiten om zo samen op te trekken op het pad naar vernieuwing.

In 2016 heeft het NCJ in samenwerking met de HKU een prototype van de game Basic Instinct opgeleverd, nadat deze is getest bij twee JGZ-organisaties. Dit jaar is gezocht naar additionele financiering om de game te 'bouwen'. Aangezien Basic Instinct zich richt op de professional en de effecten daarvan indirect bij de doelgroep terecht komen, bleek het lastig om de financiering rond te krijgen. Ondanks inspanningen is niet gelukt extra financiering te vinden voor doorontwikkeling van prototype naar eindproduct. Wanneer in de toekomst behoefte voor een dergelijke tool ontstaat, ligt het prototype klaar om gebouwd te worden, mits gefinancierd. Uit analyse van de bezoekerscijfers van Time2Twist bleek het interviewspeel zeer gering gebruikt te worden. In het eerste halfjaar van 2017 is het spel slechts één keer geopend. Daarom is besloten geen nieuwe modules te ontwikkelen en het spel voorlopig offline te halen. Mocht er vraag komen naar een dergelijk spel, dan kan het eenvoudig weer online gezet worden en hernieuwd gelanceerd worden.

Door de keuze geen inspanningen te verrichten op de Game en Time2Twist ontstond ruimte voor het versterken van de relatie met JGZ-organisaties. Het geraamde budget is derhalve ingezet voor de inrichting van een relatiemanagementsysteem (CRM systeem) dat de relatie tot het JGZ-veld bij alle activiteiten van het NCJ versterkt. Contactgegevens van ruim 4.000 contactpersonen en ruim 200 organisaties werden ingevoerd. Dit biedt het NCJ onmisbare en gestructureerde data voor effectieve en doelgerichte communicatie en kennisdeling met het JGZ-veld. De verdere inrichting en implementatie van het CRM systeem krijgt een vervolg in 2018.

2 De innovatiekracht blijft binnen de JGZ-sector behouden, wordt uitgebreid en doorontwikkeld.

21 JGZ organisaties nemen deel aan het **Innovatieatelier 3.0**. Kernfuncties zijn in co-creatie samenwerken aan innovatie, het op thema's ontwikkelen van nieuwe ideeën en *best practices* delen om elkaar te versterken en meer in verbinding samen te werken. Ook is het mogelijk gemaakt voor alle JGZ organisaties een pitch in het innovatieatelier te houden om de denkkraft van de pioniers te gebruiken of partners te vinden voor diensten en producten die zij willen doorontwikkelen. De Innovatiepioniers zijn dit jaar vijf keer bij elkaar geweest, op 11 januari, 12 april, 21 juni, 27 september en 1 december.

De communicatie over de doorstart van het Innovatieatelier 3.0 is door de Innovatiepioniers zelf opgepakt. Er is een videoscribe over het Innovatieatelier gemaakt, een filmpje en diverse teksten die de pioniers in overleg met hun communicatieadviseurs in hun eigen organisatie kunnen inzetten om zo ook het Innovatieatelier te verbinden met collega's die niet in het Innovatieatelier zitten. De Innovatieateliers worden georganiseerd met de kerngroep (vier Innovatiepioniers) en het NCJ. De kerngroep komt periodiek bijeen en wordt ook ingezet als ambassadeur voor het Innovatieatelier 3.0. Zo kregen zij bijvoorbeeld een actieve rol tijdens de regiotour (LeerL@bs) die in september/oktober plaatsvonden. Er zijn interactieve workshops gehouden over het oppakken van integrale beleidsinformatie aan de hand van positieve gezondheid, het starten met een Facebook pagina als middel om meer bij ouders (in de wijk) aan te sluiten en een workshop Preventieagenda, waarbij de pioniers een gezamenlijk draaiboek ouderschap hebben gemaakt waarmee JGZ-organisaties deze pijler lokaal kunnen oppakken. Ook aan bod gekomen is het werken met klantarena's om beter te weten en te luisteren naar wat ouders belangrijk vinden. Deze kennis en ervaring is door de pioniers landelijk beschikbaar gesteld. In een workshop 'Ouderproof' communiceren is in co-creatie met elkaar en met eigen communicatieadviseurs een start gemaakt met het maken van een plan hoe de interne communicatie meer 'Ouderproof' wordt. Vele brieven zijn in de workshop herschreven waarbij de tips van ouders verwerkt zijn. Pioniers konden deze thema's zelf aandragen en in co-creatie met collega's deze thema's verder uitwerken. Om de Innovatiepioniers optimaal te ondersteunen zijn 2 workshop-rondes aangeboden over het inrichten van het pionierschap en wat nodig is om als Innovatiepionier de slagkracht in de eigen organisatie te versterken. Er is een maatjes systeem ingevoerd en introducés uit de JGZ-organisatie zijn welkom om op onderwerp aan te sluiten.

3. Er wordt integraal gewerkt in de wijk tussen alle partners binnen het sociale jeugddomein.

Ontwikkeltraject 'Integraal werken in de wijk' (IWW): sinds 2016 bundelen NCJ, Movisie, Nji, Vilans en de Werkplaatsen Sociaal Domein de krachten om samen met professionals en beleidsmakers kennis en expertise over integraal werken in de wijk te ontwikkelen en toegankelijk te maken. Inmiddels is integraal werken ook een van de vier ontwikkelthema's waarin gemeenten en kennisinstituten nauw samenwerken.

In 2017 lag de focus op 'kennis te laten stromen', zichtbaarheid en vindbaarheid.

De vraagbaakfunctie voor professionals en beleidsmakers is geoptimaliseerd, door niet alleen een integraal antwoord te bieden, maar ook te zorgen voor een brede verspreiding van de antwoorden via de gezamenlijke website www.integraalwerkenindewijk.nl. De kennisdeling over integraal werken blijft daarnaast ook lopen via de bestaande kenniskanalen van de samenwerkingspartners en de stakeholders van IWW. De participerende partijen hebben het jaarverslag 2016 opgesteld en het werkprogramma 2017 met **de deelprojecten:** Vraagbaak, Kennisinstructuur, Onderzoek, Quick & Quality projecten. Het NCJ participeerde actief in een aantal deelprojecten en was medeverantwoordelijk voor de organisatie van bijeenkomsten en de besprekingen met bestuurders en opdrachtgevers (VWS en VNG). Binnen de Quick & Quality- projecten worden kennisbouwstenen en een reflectietool (door)ontwikkeld. De kenniskaarten leveren professionals informatie op over (de vindbaarheid van) specialistische kennis. De reflectietool helpt gemeenten en professionals om een aantal knelpunten bij integraal werken in de wijk met elkaar op te lossen.

Leden van de kerngroep (adviseurs uit de deelnemende partners) verzorgden regelmatig presentaties of workshops over integraal werken in de wijk tijdens congressen (NCVGZ, Binnenlands Bestuur, etc.)

Bijeenkomsten: de kerngroep organiseerde inspiratie bijeenkomsten in maart en september voor medewerkers van de deelnemende kennisinstituten om IWW breder bekend te maken. Op 16 juni was er een stakeholdersbijeenkomst om de stand van zaken te bespreken en ideeën voor 2018 op te halen en in het najaar is een eerste bijeenkomst van de klankbordgroep gehouden; deze denkt actief mee over de inhoud en uitvoering van werkplan en projecten.

Communicatie: de communicatieadviseur van het NCJ participeerde in de IWW-communicatiewerkgroep. Deze werkgroep realiseerde voorjaar 2017 de website www.integraalwerkenindewijk.nl en verzorgde de communicatie rondom de producten die IWW oplevert.

Ontwikkeltraject 'preventie en vroegsignalering': in dit traject is gewerkt aan het verduidelijken van het begrip preventie voor gemeenten en aan het operationaliseren van het begrip in de praktijk. De werkgroep heeft, onder leiding van het NCJ, drie matrixen gemaakt (voor jeugd, volwassenen en ouderen) waarbij op basis van problemen waar gemeenten mee te maken hebben, wordt gekeken hoe je daarbij de gewenste situatie kunt bereiken via een 3-sporige integrale aanpak (gericht op mensen met een probleem, op mensen met risico's en op mensen zonder bekend risico of probleem). Op dit moment worden de matrixen in een aantal gemeenten getest; met de opgehaalde feedback kan de werkgroep de matrixen aanpassen en doorontwikkelen. Dit project wordt in 2018 voortgezet.

Het ouderschap is één van de grootste uitdagingen van het leven. Investeren in een positieve beleving van het ouderschap is een belangrijke beschermende factor voor het veilig, gezond en kansrijk opgroeien van kinderen. Investeren in ouderschap is investeren in kinderen!

4. De JGZ is continu zichtbaar en betrouwbaar in de samenwerking met het onderwijs.

Vanuit de JGZ Preventieagenda zijn voor het thema schoolverzuim de volgende activiteiten ontplooid.

Pledge schoolverzuim en werkconferenties: tijdens de NCJ werkconferentie in februari is een pledge ondertekend waarmee JGZ-organisaties zich committeren aan het Actieplan Schoolverzuim. De contouren van dit actieplan zijn in gezamenlijkheid gebouwd, met vertegenwoordiging van ouders, leerlingen, JGZ, Onderwijs en Leerplicht. Het veld is vervolgens uitgenodigd om regionaal de samenwerking te versterken. Tijdens de NCJ werkconferentie in juni stond schoolverzuim wederom op de agenda. Marc Dullaert prikkelde de JGZ een grotere rol te pakken bij de aanpak van schoolverzuim én thuiszitters. Met de JGZ-managers van de G4 is gesproken over krachtenbundeling.

Enquête schoolverzuim: om beter aan te kunnen sluiten bij de JGZ-praktijk is een enquête afgenomen bij JGZ-organisaties (met uitzondering van de JGZ-organisaties die alleen preventieve zorg bieden aan 0-4 jarigen). Per onderwijstype is gevraagd welke activiteiten de JGZ uitvoert gericht op schoolverzuim. De resultaten zijn ingezet om de uitvoering van het actieplan beter richting te kunnen geven en de sector op maat aan te kunnen ondersteunen.

Expertmeeting: in juni vond de eerste expertmeeting plaats met de aandachtsfunctionarissen schoolverzuim, waarin aandacht voor verzuim op het PO centraal stond. De behoefte aan onderlinge uitwisseling bleek groot. Daarom werd in november een tweede expertmeeting georganiseerd met als thema 'collectieve preventie'. Daarnaast is een community ingericht over schoolverzuim voor de aandachtsfunctionarissen. Tijdens iedere expertmeeting stond een onderdeel van het actieplan centraal.

Samenwerking: op landelijk niveau zijn meerdere relaties aangehaald rondom de preventieve aanpak van schoolverzuim, denk aan de onderwijsraden, Ingrado, Ouders & Onderwijs, HALT, ZIEZON. Zo is het NCJ verbonden aan het initiatief van de Lansbrekers om ook daar aandacht te genereren voor de rol van de JGZ en de JGZ op te roepen zich ook te vertegenwoordigen bij deze beweging. Het NCJ heeft input gegeven tijdens een brede bijeenkomst van OC&W over het afgeven van vrijstellingen. Ook is er veel overleg geweest met Marc Dullaert van het thuiszitterspact.

Mantelzorg: In het kader van het actieplan schoolverzuim is de infographic 'Jonge mantelzorgers in beeld bij de jeugdarts en jeugdverpleegkundige' ontwikkeld voor de JGZ. Deze geeft naast informatie, feiten en cijfers over jonge mantelzorgers (JMZ-ers), ook inzicht in de ervaringen van de JMZ-ers en de rol die de JGZ kan spelen bij deze doelgroep. Jonge mantelzorgers, kinderen die opgroeien met ziekte en zorg in het gezin, zijn namelijk lang niet altijd bekend bij school of de JGZ. Het is belangrijk dat school weet heeft van ziekte en zorg in de thuissituatie, oog heeft voor wat dat betekent voor de leerling en een luisterend oor biedt als daar behoefte aan is. School speelt een belangrijke rol bij het zicht krijgen op deze leerlingen, maar kan dat niet alleen. Ook hier is de JGZ in staat een essentiële bijdrage bij te leveren. Naast het ontwikkelen van de infographic is er ook aangehaakt bij de expertmeeting 'Jonge mantelzorgers' georganiseerd door het ministerie van VWS, het SCP en Movisie. Naar aanleiding van de expertmeeting is het NCJ een van de partijen geweest om verder mee te denken over de vervolgstappen voor de praktijk en onderzoek van JMZ-ers.

Depressiepreventie

Samen met GGD GHOR NL en het Trimbos is het NCJ partner in het depressiepreventie project. Het ministerie van VWS gaf deze drie partijen de opdracht om een ketenmodel depressiepreventie voor jongeren op te stellen. In 2017 is dit model opgesteld na veel gesprekken met jongeren die depressief zijn geweest en met professionals in het land die goede initiatieven hebben ontplooid. In 2018 zal dit model worden getest in pilots waarna het door alle gemeenten en instellingen gebruikt kan worden.

5. Alle JGZ-organisaties hebben samen met het NCJ een breed gedragen JGZ Preventieagenda uitgewerkt en zich daaraan verbonden.

De JGZ Preventieagenda geeft richting aan de inhoud van de ontwikkelactiviteiten en het versterken van de innovatiekracht in de JGZ-sector. Naast de werkconferenties die in het teken staan van de JGZ Preventieagenda (waarin de actieplannen schoolverzuim, kindermishandeling en armoede centraal staan), is ook het Kennisnetwerk JGZ ingericht naar de JGZ Preventieagenda en de pijlers ouderschap, hechting, weerbaarheid en gezondheid. Dit heeft erin geresulteerd dat de JGZ Preventieagenda wordt omarmt door de JGZ-organisaties. Het filmpje over de JGZ Preventieagenda is gepresenteerd evenals de bijbehorende gespreksleidraad en presentatie. Deze worden in de teams door JGZ-organisaties gebruikt om het gesprek te voeren over het gedachtegoed van de JGZ Preventieagenda. Tijdens het projectleidersoverleg bij ZonMw is ook aandacht besteed aan de JGZ Preventieagenda (en JGZ Techagenda, zie project A). De nieuwsbrief JGZ Preventieagenda is drie keer verschenen (in mei, september en december), daarin zijn o.a. filmpjes opgenomen van sprekers op de werkconferentie. Dit kan JGZ-organisaties ondersteuning bieden om aandacht voor de JGZ Preventieagenda te vragen. De JGZ Preventieagenda blijkt een betrouwbaar en krachtig 'merk' om maatschappelijke thema's voor preventieve jeugdgezondheidszorg te agenderen. JGZ-organisaties geven aan dat de JGZ Preventieagenda, de onderliggende pijlers en actieplannen helpen om focus aan te brengen in het werk en om aan bijvoorbeeld gemeente en samenwerkingspartners beter te laten zien wat de toegevoegde waarde van de JGZ is. Om het gedachtegoed van de JGZ Preventieagenda verder te verspreiden, de herkenbaarheid van de JGZ Preventieagenda te vergroten (zowel binnen als buiten de JGZ) en de vele kennis van de JGZ Preventieagenda te kunnen herkennen is gewerkt aan het realiseren van één beeldmerk JGZ Preventieagenda in samenwerking met GGD GHOR Nederland en ActiZ Jeugd. Dit beeldmerk wordt in 2018 verder doorvertaald naar onze doelgroepen.

6. Er worden – zowel binnen de JGZ-sector als met aangrenzende sectoren – ervaringen en nieuwe kennis uitgewisseld tussen professionals, staf- en beleidsmedewerkers en managers om van elkaar te leren en het 'commitment' te versterken waarin toegewerkt wordt naar 'pledges'.

De bijeenkomsten van het Kennisnetwerk JGZ stonden in 2017 in het teken van de Preventieagenda. Zo gingen de deelnemers actief aan de slag met het thema 'Ouderschap'; waar staan ze nu, waar willen ze uitkomen en hoe komen ze daar. Ouderschap en hechting bleven terugkomen als onderwerp, een kennisnetwerk stond geheel in het teken van het thema hechting. Naast een introductie van de landelijke Preventiematrix, is een matrix voor de Preventieagenda gepresenteerd die inzichtelijk maakt wat binnen JGZ-organisaties nodig is om de ambities te realiseren.

In het eerste kennisnetwerk in 2018 zal het thema armoede aan bod komen.

De werkconferentie voor JGZ-managers in februari stond in het teken van de actieplannen preventie kindermishandeling en schoolverzuim. De 7 experimenten preventie van kindermishandeling zijn kort gepresenteerd. Daarna hebben de deelnemers zich op basis van het actieplan 'Aanpak en Preventie van Kindermishandeling' gecommitteerd aan één van de acht deelprojecten en zijn ze daarmee als werkgroep aan de slag gegaan. Zij gaan hier als werkgroep aan doorwerken in de praktijk om de ambitie zoals geformuleerd in het actieplan te realiseren. In juni lag de focus op het actieplan schoolverzuim en de Techagenda (zie project A); Marc Dullaert enthousiasmeerde de deelnemers om met dit maatschappelijk relevante thema aan de slag te gaan. Directeur Generaal Angelique Berg van het ministerie van VWS was onder de indruk van de Preventieagenda van de JGZ en zei toe waar mogelijk de beweging te ondersteunen. Monique Philippens enthousiasmeerde de zaal over transformatie en technologie, waarna de Techagenda is gepresenteerd. In september ging de werkconferentie over het thema armoede. Erik Dannenberg (voorzitter van Divosa) sprak hier over de gevolgen van (verborgen) armoede voor kind en gezin. Hij toonde zich tevreden over de werkconferentie: *"Het is een voorbeeld van de netwerkmachtige structuren waar we naar toe moeten. Stevige professionals die samenwerken met wijkteams. Zodat mensen uit groepen die nu nog apart staan, weer het gevoel krijgen volwaardige burgers te zijn"*. Monique Maks en Marianne Vos van het Jeugdsportfonds vertelden over het maatschappelijk rendement van sporten. Soler Berk van de Missing Chapter Foundation benadrukte het belang om kinderen een stem te geven, bijvoorbeeld in de vorm van Kinderraden. Onder leiding van Stichting De Vonk gingen de deelnemers in gesprek over manieren om kinderen in armoede op het spoor te komen en het onderwerp bespreekbaar te maken met gezinnen. Er wordt een werkgroep 'Armoede' geformeerd om een Plan van Aanpak uit te werken. Tijdens de werkconferentie in november stonden de actieplannen Kindermishandeling en Armoede centraal. Onderzoeker Jodi Mak van het Lectoraat Armoede Interventies aan de Hogeschool van Amsterdam vertelde over de invloed van stress als gevolg van armoede en kindermishandeling of andere impactvolle gebeurtenissen op de ontwikkeling van het kind en hoogleraar forensische gezinspedagogiek Lenneke Alink van de Universiteit van Leiden ging in op de intergenerationele overdracht van kindermishandeling. Ook Marga Haagmans van Augeo stond stil bij de impact van kindermishandeling. Tot slot werd de Toolkit Kindermishandeling op de website van het NCJ gepresenteerd.

Adviseurs van het NCJ zijn **accounthouder van JGZ-organisaties** en gaan regelmatig in gesprek met managers en staf- of beleidsmedewerkers van JGZ-organisaties. Onderwerp van gesprek is wat JGZ-organisaties bezig houdt en de ontwikkeling van de JGZ als sector in de context van het sociale domein. Na de verbouwing van het NCJ is op 15 juni een **NCJ Relatiebijeenkomst** gehouden, aansluitend aan de werkconferentie. Hiervoor waren alle JGZ-managers en stakeholders uitgenodigd. In totaal waren ruim 80 mensen aanwezig. Tijdens de relatiebijeenkomst werd aandacht gegeven aan de thema's innovatie en ondernemerschap.

Congres Jeugd in Onderzoek vond plaats op 13 maart. Het NCJ was betrokken bij de organisatie van het congres en was aanwezig met een informatiestand. Het thema van het congres was: "Werken met het beste bewijs". Na de opening van het congres door NCJ directeur Igor Ivakic waren er in de ochtend twee internationale gastsprekers: Michael Little en Louis Cauffman. In de middag waren er drie rondes met 40 deelsessies. Ook daar was het NCJ aanwezig met een rondetafelsessie over de

Techagenda. De aanmeldingen voor het Congres bleven ook dit jaar weer wat achter ten opzichte van voorgaande jaren. De evaluatie was positief vanuit de bezoekers. Een zorg is de terugloop van het aantal deelnemers in de afgelopen jaren. Eind juni hebben stuurgroep en congrescommissie bij elkaar gezeten om te bespreken of en hoe we verder gaan met dit Congres. Besloten is het Congres te continueren, maar kleiner te houden en het liefst een lager bezoekerstarief. De voorbereidingen voor het Congres 2018 zijn begonnen. Het Congres zal plaats gaan vinden op donderdag 24 mei 2018 in Hotel Casa Amsterdam in samenwerking met de UvA.

Communicatiekanalen

Om kennis over de verschillende themadossiers te delen, verbinding in het JGZ-veld te stimuleren en het draagvlak voor de verschillende thema's te vergroten gebruikt het NCJ verschillende communicatiekanalen.

NCJ website (www.ncj.nl)

In april ging de vernieuwde en verbeterde website van het NCJ live. De website kreeg een nieuwe (navigatie)structuur waardoor informatie beter vindbaar en overzichtelijker is en de website gebruiksvriendelijker is. Hoofdstemata's (zoals ouderschap en de richtlijnen) kregen een eigen landingspagina en de inhoud van diverse pagina's werd geactualiseerd. Ook is aandacht besteed aan het maken van doorverwijzingen naar overige relevante content om de gebruiker makkelijker door de beschikbare informatie te navigeren. In het derde kwartaal is de website verder geoptimaliseerd, o.a. met een nieuwe zoekmachine. Ook is gestart met het optimaliseren van de blogpagina, het themadossier Kindermishandeling, onze contactpagina en de subwebsite 'M@ZL'. De bezoekersaantallen worden maandelijks bijgehouden. Enkele statistieken:

Bezoeken www.ncj.nl

Maand	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Aantal bezoekers	51.029	44.626	52.167	39.012*	41.745	44.164

Maand	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Aantal bezoekers	35.460	36.580	47.187	46.477	46.643	36.087

* In april vond de migratie van de website plaats waardoor deze tijdelijk minder goed bereikbaar was.

Top 5 meest bezochte pagina's op www.ncj.nl (januari t/m december 2017)

1. JGZ Richtlijnen website (65.781 paginaweergaven)
2. Homepagina (63.394 paginaweergaven)
3. Van Wiechen kenmerken (19.128 paginaweergaven)
4. Preventie wiegendood, producten, babyslaapzak of trappelzak (15.167 paginaweergaven)
5. Preventie Wiegendood, vragen en informatie, temperatuur (15.164 paginaweergaven)

NCJ Nieuwsbrief: de nieuwsbrief is vernieuwd en eigentijdser vormgegeven.

In 2017 is gestart met een opzet voor een lezersonderzoek, dit wordt in 2018 verder vormgegeven o.b.v. de inzichten (in klikgedrag) die mailchimp ons vanaf januari 2018 biedt. Het lezersonderzoek wordt in 2018 uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van dit lezersonderzoek wordt de redactieformule en look & feel van de nieuwsbrief (indien nodig) aangepast of vernieuwd.

*Aantal nieuwsbriefabonnees**(+ het aantal nieuwe abonnees per maand)*

Maand	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Maandelijke NCJ nieuwsbrief	1.758	1.812 (+54)	1.859 (+47)	1.874 (+15)	1.926 (+52)	1.974 (+48)
Nieuwsbrief JGZ Preventieagenda	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	411	576 (+165)

Maand	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Maandelijke NCJ nieuwsbrief	1.984 (+10)	2.007 (+23)	2.041 (+34)	2.078 (+37)	2085 (+7)	2108 (+23)
Nieuwsbrief JGZ Preventieagenda	580 (+4)	593 (+13)	619 (+26)	634 (+15)	644 (+10)	738 (+94)

Sociale media: het NCJ zet sociale media kanalen actief in: Twitter, LinkedIn en YouTube. Er wordt meer aandacht besteed aan het monitoren van de accounts waardoor meer interactie ontstaat. Via het YouTube kanaal van het NCJ zijn afspeellijsten beschikbaar met video's op thema. De afgelopen periode zijn er onder andere video's toegevoegd rondom de JGZ Preventieagenda, ouderschap, schoolverzuim en armoede.

*Statistieken sociale media kanalen: totaal aantal volgers**(+ het aantal nieuwe volgers per maand)*

Maand	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Aantal volgers Twitter	1.248	1.286 (+38)	1.323 (+37)	1.356 (+33)	1.384 (+28)	1.420 (+36)
Aantal volgers LinkedIn	1.092	1.137 (+45)	1.180 (+43)	1.205 (+25)	1.225 (+20)	1.252 (+27)
Aantal abonnees YouTube	47	49 (+2)	51 (+3)	53 (+2)	54 (+1)	55 (+1)

Maand	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Aantal volgers Twitter	1.436 (+16)	1.451 (+15)	1.470 (+19)	1498 (+18)	1523 (+25)	1542 (+19)
Aantal volgers LinkedIn	1.268 (+16)	1.287 (+19)	1.329 (+42)	1365 (+36)	1426 (+61)	1468 (+42)
Aantal abonnees YouTube	55 (-)	56 (+1)	58 (+2)	64 (+6)	64 (-)	67 (+3)

Overige communicatiekanalen (samenwerkingspartners): door te investeren in samenwerking met o.a. Stichting Opvoeden.nl, Captise en OudersCentraal werden diverse NCJ nieuwsberichten, blogs en overige publicaties doorgeplaatst via communicatiekanalen van derden. Het NCJ heeft via Stichting Opvoeden.nl ook toegang gekregen om berichten te plaatsen in de LinkedIn groep CJG Centra voor Jeugd en Gezin met ruim 17.000 volgers. Om het draagvlak voor en de kennis over specifieke thema's te vergroten, communiceert het NCJ over diverse themaweken die landelijk georganiseerd worden (zoals de Week van de Opvoeding, STOPtober en de Week tegen Kindermishandeling).

JGZ-panel

Het NCJ heeft een verkennend gesprek gevoerd met stichting Opvoeden.nl over het door hen gestarte ouderpanel (samen met Ouders & Onderwijs). Uit dit gesprek bleek dat een dergelijk professioneel georganiseerd panel een flinke investering vraagt in zowel mankracht, (externe) expertise als techniek. Dit schiet voorbij het door het NCJ beoogde doel: het ophalen van de behoeften van JGZ-professionals en het toetsen van concepten (producten & diensten). Het JGZ-panel is daarom flexibel vormgegeven. Dit wil zeggen dat we een beroep doen op JGZ-professionals wanneer we gericht een thema, product of dienst kunnen voorleggen. De communicatiekanalen van het NCJ (met name de nieuwsbrief en LinkedIn) lenen zich goed voor dergelijke oproepen. Zo reageerden 72 professionals op een oproep voor deelname aan een testgroep voor nieuwe e-learning modules. Hiervan hebben tien professionals – op uitnodiging – de nieuwe e-learning Kindermishandeling getest en vijf professionals de e-learning Slapen.

JGZ-organisaties geven aan dat de JGZ Preventieagenda, de onderliggende pijlers en actieplannen helpen om focus aan te brengen in het werk en om aan bijvoorbeeld gemeente en samenwerkingspartners beter te laten zien wat de toegevoegde waarde van de JGZ is.

D

Landelijke borging kennisfunctie Integrale VroegHulp (IVH)

VWS heeft het NCJ in juni 2017 extra financiering gegeven om de borging landelijke kennisfunctie IVH te kunnen uitvoeren als extra project. Hierbij werden de volgende resultaten voor 2017 opgesteld:

1. De overdracht van de landelijke activiteiten is gerealiseerd.
2. De structuur voor landelijke coördinatie borging kennisfunctie IVH is ingericht en functioneert.
3. In 2017 blijft de kennis, op basis van de uitgangspunten en bouwstenen, over IVH beschikbaar voor ouders, voor professionals en voor gemeenten. De kennis wordt actief bijgehouden en verbonden met de doelgroepen (inclusief de IVH netwerken).
4. Er is een meerjarig projectplan voor de borging van de kennisfunctie IVH, doorontwikkeling en verdere landelijke uitrol.
5. Uitwisseling voor coördinatoren van regionale IVH netwerken en casemanagers is georganiseerd.
6. De Taskforce is omgevormd naar een adviescommissie met helderheid over de rol en taken.

Het NCJ is druk bezig geweest met het opzetten van de beheerfunctie IVH om de landelijke borging van de kennisfunctie vorm te geven. Hierbij is de kennis, op basis van de uitgangspunten en bouwstenen, over IVH voor ouders, professionals en gemeenten beschikbaar gebleven en actief bijgehouden. Uitwisseling voor coördinatoren van regionale IVH netwerken en casemanagers is georganiseerd door middel van een landelijke coördinatoren bijeenkomst. Ook is aangesloten bij regionale coördinatoren bijeenkomsten. Als onderdeel van de landelijke beheerfunctie is de Taskforce omgezet naar een Partnerraad IVH. De coördinatie is belegd bij het NCJ, maar (de landelijke borging van) IVH blijft een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle partners. De doelstelling van Integrale Vroeghulp (IVH) en de verwachtingen (cq de verantwoordelijkheden) van de (de leden van de) IVH zijn in de Partnerraad besproken. De partners uit de Partnerraad IVH zijn: Nederlands Jeugdinstituut (Nji), MEE NL, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Vereniging Gehandicapten Nederland (VGN), Ieder(in), PORaad, Social Work, Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs (LESCO) en het NCJ. Naast de Partnerraad IVH is ook de Denktank IVH opgericht die meer gericht is op inhoud en uitvoering, zodat het IVH ook op tactisch/operationeel niveau breed gedragen wordt. Van sommige van de bovengenoemde organisaties nemen collega's met meer inhoudelijke expertise deel. Kortom, de basisstructuur voor landelijke coördinatie en borging van de kennisfunctie IVH is ingericht. Een basis die is voortgezet op het bestaande IVH (vanuit een overdracht tussen de VGN en NCJ). Taken van de landelijke coördinatie blijven de aanjaagfunctie, communicatiefunctie en de kennisfunctie.

Bij het neerzetten van de basisstructuur voor de landelijke coördinatie is er een start gemaakt met een analyse onder de coördinatoren met betrekking tot de landelijke stand van zaken van IVH. De analyse heeft geleid tot de volgende vragen:

1. Wat is IVH?
2. Hoe dekkend zijn de huidige netwerken nog?
3. Wat is de huidige status van IVH in de praktijk?

Vanuit deze analyse, die voortgezet zal worden in 2018 onder andere stakeholders, is het mogelijk om de landelijke coördinatie te verstevigen. Tevens is er een analyse uitgevoerd naar de communicatiemiddelen en de doelgroep. Naar aanleiding van deze analyse is het communicatieplan IVH opgesteld. Beide analyses zijn input geweest voor een meerjarenplan welke gestart wordt in 2018. Met dit meerjarenplan is er een koers uitgezet op de langere termijn: implementatie van de ingerichte structuur, verstevigen van de basisstructuur, verkenning naar het beter aansluiten bij de getransformeerde regionale situaties. Reflectief is gekeken naar de taken van de landelijke coördinatie: sluiten deze nog aan bij de huidige praktijk van IVH?

**De adviseurs van het NCJ zijn changemakers.
We signaleren, confronteren en inspireren.
We laten zien dat er alternatieven zijn voor de
huidige manier van denken en werken in de JGZ.**

Additionele projecten

1. Ondersteuning implementatie richtlijnen 2016-2019

Dankzij additionele financiering van ZonMw ondersteunt en bevordert het NCJ de implementatie van richtlijnen aan de hand van diverse activiteiten. In 2017 is in overleg met ZonMw de duur van het project budgetneutraal verlengd tot en met 2020. De **implementatie ateliers** zijn in mei en november goed bezocht. Vooraf is aan de deelnemers gevraagd informatie over het lokale beleid en de positie van richtlijn implementatie in de eigen organisatie aan te leveren. Deze informatie, samen met inhoudelijke uitdagingen van nieuw uitgekomen richtlijnen was de basis voor de ateliers. In de ateliers zijn implementatiefunctionarissen actief aan de slag gegaan met de gebundelde informatie en zijn zij gestimuleerd om gezamenlijk op te trekken en hun invloed uit te oefenen. De ateliers zijn positief geëvalueerd. Daarnaast worden deelnemers betrokken bij ontwikkelingen en uitgenodigd om elkaar actief op te zoeken. Knelpunten rondom richtlijn implementatie in de JGZ en de behoefte aan meer tools en samenhang worden meegenomen in de ateliers van 2018.

Implementatie toolkit producten voor de richtlijnen 'Depressie', 'Hartafwijkingen' en 'Gezonde slaap en Slaapproblemen' zijn geplaatst op de richtlijnenwebsite. Op basis van adviezen uit het implementatie atelier is een extra overzicht met signalen per leeftijdsgroep uit de richtlijn 'Depressie' tevens opgenomen als toolkit. De signaleringsvragenlijsten bij de richtlijn 'Slapen' zijn aangevuld met de beschrijving van het scoren en beoordelen van de lijst.

In het kader van de **ontsluiting van de JGZ-richtlijnen voor ouders**, zijn de teksten over Bang zijn, Angst en Slapen voor Stichting Opvoeden.nl nagelopen en aangepast aan de nieuwe richtlijn. In het najaar van 2017 is gesproken met Stichting Opvoeden.nl over een efficiënter proces. Een aantal opties die hieruit volgden worden in 2018 verkend.

De ontwikkeling van de **Richtlijnen App** is in een afrondende fase beland. De app is door verschillende professionals bekeken en hun feedback is verwerkt. Het aanbieden aan de App Store zorgt voor vertraging. De app zal medio 2018 geïmplementeerd worden.

De nieuwe e-learning modules bij de JGZ-richtlijnen **Kindermishandeling** en **Gezonde slaap en slaapproblemen** zijn gepubliceerd op de website van de JGZ Academie. De E-learning Hartafwijkingen is op non-actief gezet, omdat deze niet meer aansluit bij de uitgekomen herziening. Eind 2017 is een traject gestart om deze e-learning te vernieuwen en weer aan te laten sluiten op de E-learning. In het eerste halfjaar van 2018 zal de ontwikkeling worden doorlopen.

2. Beheer programma VoorZorg

VoorZorg is een programma voor kwetsbare jonge vrouwen tot 25 jaar die voor het eerst zwanger zijn. Zij krijgen verpleegkundige ondersteuning tijdens hun zwangerschap en na de geboorte bij de verzorging en opvoeding van hun kind. Het NCJ beheert het programma VoorZorg met activiteiten in verschillende onderdelen van een landelijke beheer- en ondersteuningsstructuur. Per onderdeel wordt de voortgang beschreven.

Kwaliteitsbeheer VoorZorg: opleiding, case conferenties, WOK, intervisie, hercertificering

- Sinds 2017 is de basisopleiding van VoorZorg belegd bij de Netherlands School of Public & Occupational Health (NSPOH). De samenwerking zorgt voor uitwisseling van kennis gebruikt en bundeling van de krachten. Gelet op de toename van het aantal organisaties die VoorZorg uitvoeren zijn dit jaar drie basisopleidingen gestart (in februari, mei en september).
- Ook dit jaar zijn twee grote case conferenties en twee maal een serie van drie kleine case conferenties met aansluitend een WerkOntwikkelKring (WOK), vanuit AIT, georganiseerd. De opkomst was bij alle conferenties hoog. Tijdens de caseconferenties zijn onderwerpen aan bod gekomen zoals, de rol van VoorZorg-verpleegkundigen in de geboorteketen, de sociale wijkteams en de Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht, 'In gesprek zijn, verbinding hebben en doorvragen tijdens intake', het project 'Applied gaming voor een Rookvrije Generatie' en de ontwikkeling van nieuw voorlichtingsmateriaal voor VoorZorg. Tijdens de case conferenties is er ook altijd ruimte voor ervaringsuitwisseling.
- Op basis van het onderzoek naar supervisie, intervisie en intercollegiale werkbegeleiding is er begonnen aan de doorontwikkeling van de kwaliteits-criteria voor de hercertificering van de VoorZorg-verpleegkundigen, waarbij een slag wordt gemaakt naar de focus op kwaliteit (de huidige kwaliteits-criteria zijn kwantitatief ingestoken, frequenties van deelname aan case conferenties etc.).

Registratie en monitoring en doorontwikkeling VRS: in het VoorZorg Registratiesysteem (VRS) registreren de VoorZorg-verpleegkundigen de huisbezoeken aan de VoorZorg gezinnen. Het VRS is in januari omgebouwd van een invasieve database naar een MSSQL database waarmee het maken van rapporten (monitor-items uit het systeem halen) eenvoudiger is en het systeem sneller. Nadat duidelijk werd dat een bewerkingsovereenkomst VRS wettelijk verplicht is, heeft het NCJ dit met grote prioriteit opgepakt. In het beheerdersoverleg in mei is het document verander-beheer VRS vastgesteld. Hierin staan de stappen en besluitvorming voor nodige en/of gewenste aanpassingen in het VRS beschreven.

Landelijke uitrol, marketing en communicatie (inclusief website voorzorg.info):

het NCJ gaat in gesprek met organisaties die VoorZorg nog niet uitvoeren om hen te informeren, is vraagbaak en biedt de organisaties ondersteuning voor hun gesprekken met gemeenten over de financiering van VoorZorg. De eerder gemaakte VoorZorg infographic wordt veel gebruikt bij de landelijke uitrol en de implementatie. Dit jaar zijn er negen JGZ-organisatie bijgekomen die VoorZorg uitvoeren. Het totaal aantal VoorZorgorganisaties ligt nu op 19.

Implementatie ondersteuning JGZ-organisaties die starten met VoorZorg: er is regelmatig contact met de startende organisaties. Ter ondersteuning is een stappen-plan implementatie VoorZorg voor JGZ-organisaties ontwikkeld. In afstemming met AIT is een informatiedocument over de VHT training VoorZorg beschikbaar gekomen. Ook is een managementdocument opgesteld ter ondersteuning van het organiseren van de verschillende werkondersteuningsvormen supervisie, intervisie en intercollegiale werkbegeleiding. Bron voor dit document is het eerder genoemde onderzoek.

Samenwerking externen bij onderzoek en projecten i.r.t. VoorZorg: er lopen diverse onderzoeken en projecten i.r.t VoorZorg waar het NCJ bij is betrokken, zoals VoorZorg Verder, VoorZorg in het sociale domein, Consortium preventie kindermishandeling, Applied gaming rookvrij opgroeien.

Doorontwikkeling VoorZorg: mede op basis van onderzoek en (door)ontwikkeling materialen en instrumenten: Diverse tools zijn ontwikkeld: VoorZorg implementatieplan, Verandermanagement VRS, Management document Supervisie, intervisie, werkbegeleiding, en VoorZorgrekenmodel. Pharos heeft in samenwerking met het NCJ beeldverhalen ontwikkeld voor de VoorZorg-moeders over sociale media. De beeldverhalen zijn ook breder inzetbaar in de JGZ. Ook werkt het NCJ samen met Pharos aan de doorontwikkeling van VoorZorg voor de vluchtelingen doelgroep. Eind 2017 is gestart met de ontwikkeling van nieuwe VoorZorg materialen, zie toelichting bij NFP partnership.

Draagvlak deelnemende JGZ-organisaties en overleg VoorZorg: zowel in februari als in september heeft een constructief managersoverleg plaatsgevonden. Besproken is onder meer: de doorontwikkeling van het VRS, set out-come data, nieuwe VoorZorg rekenmodel, monitoritems, VRS rapportages. De managers ondersteunen ook het besluit van het NCJ en NFP/university Denver om de lopende overeenkomst te beëindigen.

Nurse Family Partner (NFP) partnership: Licentie en contacten Denver: in afstemming met de ontwikkelaar van het Nurse Family Partnership (NFP), David Olds en de Universiteit van Colorado, Denver (CU Denver) gaat het NCJ per 1-4-2018 zelfstandig verder met VoorZorg, als VoorZorg NL. Zowel de CU Denver als het NCJ onderschrijven het belang van goede zorg voor de kwetsbare doelgroep van VoorZorg in Nederland en denken dat dit op dit moment de beste weg is. Wellicht zijn er in de toekomst weer mogelijkheden voor samenwerking. Als gevolg van dit besluit is eind 2017 gestart met de ontwikkeling van materialen voor VoorZorg NL, waarbij de werkzame elementen van VoorZorg gehandhaafd blijven, aangevuld met nieuwe bestaande interventies en theoretische benaderingen. Eind 2017 is gestart met het ontwerp van een nieuw logo. Ook de opleiding tot VoorZorgverpleegkundige wordt in samenwerking met de NSPOH aangepast aan VoorZorg NL.

3. Beheer GIZ-methodiek

GIZ staat voor Gezamenlijk Inschatten van Zorgbehoeften. De methodiek ondersteunt professionals uit het hele sociale jeugddomein om samen met ouders, kinderen en jongeren in gesprek te gaan over hoe het gaat en wat nodig is. Het NCJ heeft in 2016 het beheer van de GIZ-methodiek van de GGD Hollands Midden (HM) overgenomen. In 2017 lag de focus op het neerzetten van een duurzame beheerstructuur, het ondersteunen van GIZ-organisaties bij de implementatie en borging en een voortzetting van de landelijke uitrol. Op dit moment werken negen JGZ-organisaties en zestien organisaties uit het bredere sociale jeugddomein met de GIZ-methodiek. Met drie geïnteresseerde organisaties is het NCJ in gesprek. In 2017 zijn 285 nieuwe professionals uit het brede sociale jeugddomein getraind en zijn 90 professionals de training gestart. In de nieuwe trainingen zijn aanpassingen op basis van feedback uit de praktijk verwerkt.

Onderzoek en samenwerkingspartners: het NCJ participeert als adviseur in onderzoek naar de effectiviteit van de GIZ-methodiek door GGD HM en is als adviseur betrokken bij de projecten digitale GIZ en GIZ in de Kraamzorg van TNO. Hiernaast is het NCJ in 2016 gestart met verkennen hoe diverse opvoedondersteunings programma's elkaar kunnen versterken en zich onderscheiden, om tegemoet te komen aan de behoefte tot dit inzicht vanuit de praktijk. Begin 2017 zijn de resultaten uit 2016 geanalyseerd en de vervolgstappen vastgesteld. Dit jaar is tijdens de bijeenkomsten een begin gemaakt met het opstellen van een overzicht waarmee voor JGZ-organisaties inzichtelijk wordt wat de verschillende opvoedondersteuning programma's inhouden en hoe deze zich tot elkaar verhouden. SamenStarten is ook onderdeel van deze bijeenkomsten.

4. **Beheer SamenStarten incl. SamenStarten App (participatie in KEA)**

SamenStarten is een programma dat de psychosociale ontwikkeling van kinderen vanaf de geboorte ondersteunt. Kenmerkend is de samenwerking tussen de partners in het brede jeugddomein en het gebruik van het DMOP, een stapsgewijs volgsysteem. Momenteel past ongeveer een derde van de JGZ-organisaties SamenStarten toe tijdens de contactmomenten tot twee jaar.

Inrichten en vormgeven van de beheerfunctie: de beheerstructuur van SamenStarten is verder vormgegeven door het organiseren van een bijeenkomst voor de SamenStarten-coördinatoren van de aangesloten organisaties. Tijdens de eerste bijeenkomst in mei waren acht SamenStarten-coördinatoren aanwezig. Het uitwisselen van ervaringen en vooruitstrevende ideeën stond centraal. Er zijn twee bijeenkomsten met de klankbordgroep en twee bijeenkomsten met de werkgroep georganiseerd. De onderwerpen die hierbij centraal stonden, waren: de doorontwikkeling van SamenStarten naar andere leeftijden, SamenStarten en Positieve Gezondheid, de relatie met andere methodieken, de structuur van implementatie en kwaliteitsborging. In december is een managersbijeenkomst georganiseerd waarbij is teruggekeken op de activiteiten van 2017 en een prioritering is aangebracht in de activiteiten voor het komende jaar.

Implementatie en kwaliteitsborging: begin 2017 is voor de basistraining 'Groepsintroductie DMOP' accreditatie verkregen. Het besloten gedeelte op de NCJ website voor de SamenStarten-coördinatoren is opgezet en ingericht. De organisaties die een overeenkomst met het NCJ hebben afgesloten, hebben toegang tot dit besloten gedeelte. Relevante informatie voor zowel nieuwe als langer aangesloten organisaties is hierop te vinden. De website wordt verder vormgegeven door de input vanuit de aangesloten organisaties en de klankbordgroep. In 2017 is een start gemaakt met het updaten van het landelijk draaiboek DMOP. Het document 'Implementatie en borging' dat ter ondersteuning voor de SamenStarten-organisaties dient, is grotendeels geüpdate. In 2018 zal de laatste slag hierin gemaakt worden.

Landelijke uitrol/ uitdragen van SamenStarten: 15 organisaties gebruiken SamenStarten. De website van SamenStarten is geheel vernieuwd en daarmee overzichtelijker geworden voor zowel de bestaande als geïnteresseerde organisaties. In 2018 wordt de trainerspool van SamenStarten uitgebreid. In 2017 zijn de voorbereidingen voor de train-de-trainer gedaan; gesprekken met mogelijk nieuwe trainers zijn gevoerd en een globale planning is vastgesteld.

Doorontwikkeling: een stagiaire vanuit de Universiteit van Amsterdam heeft, onder leiding van de projectleider SamenStarten beschreven voor de Erkeningscommissie. Het resultaat van deze opdracht is een conceptversie die verder aangevuld dient te worden met relevante wetenschappelijke bronnen. In 2018 zal de beschrijving ter beoordeling ingediend worden. De doorontwikkeling van het DMOP naar een prenatale versie en 2+ versie is in de werkgroep ter sprake gekomen en zal in samenwerking met de ontwikkelaar en de werkgroep van SamenStarten verder worden vormgegeven.

Verbinding met opvoedondersteunings programma's: het NCJ participeert als adviseur in het onderzoek (TNO) naar de kosteneffectiviteit van de SamenStarten App; daarbij is in een klankbordgroep voorzien die deels overlapt met de klankbordgroep van SamenStarten. Daarbij wordt nagegaan hoe ouders zelf meer regie over de inhoud van de App kunnen krijgen.

5. Beheer M@ZL

M@ZL is in beheer genomen door het NCJ. De overeenkomst is in oktober 2017 ondertekend. De samenwerkingsovereenkomsten met de JGZ organisaties die M@ZL uitvoeren zullen in 2018 worden ondertekend. Het NCJ heeft twee trainingen georganiseerd waar in totaal 20 jeugdartsen zijn opgeleid om M@ZL uit te voeren. Organisaties die interesse hebben getoond om M@ZL in te gaan voeren zijn ondersteund bij de implementatie.

6. Kwaliteitsstandaard Verpleegkundige zorg voor chronisch zieke kinderen in de eigen omgeving.

Vilans en NCJ ontwikkelen in opdracht van ZonMW en de V&VN de kwaliteitsstandaard Verpleegkundige zorg voor chronisch zieke kinderen in de eigen omgeving. Sinds de start in mei 2016 is in samenwerking met de stuurgroep en 2 werkgroepen een knelpuntenanalyse gedaan, zijn uitgangsvragen bepaald en is een literatuurstudie gedaan naar de 9 uitgangsvragen. Het resultaat van de studie is besproken met de stuurgroep en de werkgroepen. In september 2017 is de concept-kwaliteitsstandaard besproken in het bestuur, in oktober met de werkgroepen. Eind 2017 was de landelijke commentaarronde en is de praktijktest voorbereid. Naar verwachting is de standaard eind mei 2018 gereed.

7. Ondersteuning actualisering JGZ van de GGD Groningen

Het NCJ heeft de JGZ van de GGD Groningen ondersteund bij het actualiseren van inhoud en vorm van de jeugdgezondheidszorg, gefinancierd door de GGD Groningen. Er is vanaf de start van het project veel aandacht uitgegaan naar het betrekken van de regiomanagers en de professionals in hun team. Eind mei 2017 is het plan JGZ 3.0 in Groningen gepresenteerd op een afdelingsdag, waarna het in juni na evaluatie met de directeur, de projectleider en projectgroep naar tevredenheid is afgesloten. Voor het vervolg is een inhoudelijke agenda opgesteld. In de volgende fase zal een aantal innovators uit elk team door het NCJ getraind worden. Er worden uit elk van de zeven regiotteams één of meer JGZ-professionals getraind als innovator. Het NCJ heeft een nieuwe opdracht gekregen om de innovators te trainen.

8. Overig

Het NCJ is bij de volgende projecten en onderzoeken als adviseur betrokken:

- Onderzoek (TNO) naar de flexibilisering in de JGZ.
- Onderzoek naar de effectiviteit van de GIZ (TNO).
- Ontwikkeling van een digitale GIZ (TNO).
- De ontwikkeling (TNO) van een App voor het Ouder en Kind Team (Amsterdam).
- Jij en jouw gezondheid Primair onderwijs (Amsterdam).

In april zijn een aantal pitches ingediend bij ZonMw, bij de programma's Richtlijnen en Versterking uitvoering JGZ. Drie pitches mocht het NCJ uitwerken tot subsidievoorstel. Het gaat om aanvragen voor: Ontwikkeling van een richtlijnen spel, project Samen e-learning maken, samen delen en een onderzoek om te komen tot een Blauwdruk prenatale registratie.

Samen met JGZ-organisaties en andere stakeholders van binnen en buiten de sector zorgen we voor meer impact. Samen vernieuwen, verbinden en versterken we de JGZ.

Bronwynn Sterkenburg

Ellen-Joan Wessels

Frans Pijpers

Igor Ivakic

Inge Oreeel

Jan van den Brule

Lieke van der Meulen

Linda Sintniklaas

Marga Beckers

Marieke Timmermans

Mariska van Dongen

Marjolein Krijnen

Natascha Hensen

Ondine Engelse

Paula Zwijgers

Romy Goudsmits

Trudy Dunnink

**‘Wij zijn NCJ-changemakers.
We signaleren, confronteren en
inspireren.’**

Het NCJ-team

Bijlagen

Bijlage 1

Samenstelling (advies)commissies, werkgroepen en klankbordgroepen 2018

Programma Kinderen, jongeren, ouders aan zet

Klankbordgroep SamenStarten

Voorzitter: N. Hensen, an, M. Hanegraaf, L. Verstraten, M. Damen,
P. van Velsen, M. Lier
Secretaris: N. Hensen MSc

Klankbordgroep GIZ methodiek

Voorzitter: N. Hensen, MSc
Leden: M. Dijkema, P. Stikkolorum, B. Fortuin, J. Kamphuis,
M. van der Veen, J. Huls, M. Bontje, M. Crone
Secretaris: N. Hensen MSc, B. Sterkenburg, MSc

Programma Kracht van preventie

Richtlijn Advies- en autorisatiecommissie (RAC)

Voorzitter: ir. T. van Barneveld (onafhankelijk voorzitter)
Vaste leden: drs. E. Coenen (AJN), drs. M. Johannes (AJN, tot 1/4),
S. van der Harst (AJN, vanaf 1/4), B. Allessie, Msc (V&VN),
J. Rutten Msc (V&VN), Y. van Straten (NVDA), E. Visser (NVDA),
M. Schipper, (ActiZ), drs. C. Groenendijk (GGD GHOR NL).
Adviseurs: drs. L. de Vries, drs. R. de Jong, A. Konijnendijk.
Waarnemers: drs. M. Hubers, A. van Gent, dr. F. van Leerdam
Secretaris (NCJ): B. Sterkenburg, MSc

Erkenningscommissie Interventies, deelcommissie 2

Voorzitter: prof. dr. F. Feron
Leden: dr. R. Bannink, dr. M. Boere-Boonekamp, dr. H. Dupont,
dr. P. Kocken, dr. S. Onrust, dr. I. Steenhuis, dr. M.J. Theunissen,
drs. J. van Wieringen, dr. C. Wijsen
Secretarissen: L.Viet (CGL), N. Hensen, MSc (NCJ)

Adviescommissie Preventie Wiegendood (deelname op persoonlijke titel)

Voorzitter: prof. dr. G. van der Wal
Leden: M. Schutte, K. Mulder, dr. M.P. L'Hoir, dr. A.C. Engelberts,
Mr. M.A.I. Witlox
Secretaris(NCJ): O. Engelse

Adviescommissie Ontwikkelingsonderzoek

(deelname op persoonlijke titel)

Voorzitter: prof. dr. H. Raat

Leden: drs. E. Stam-van den Doel, D. van Wensveen, drs. N. Uilenburg,
dr. M. Rijken, drs. H. Gorter, dr. P. Verkerk

Werkgroep Landelijke

Instructeurs: drs. H. Romeijn, drs. H. Bots, drs. I. Moorman, drs. J. den Hertog,
drs. C. Portman

Secretaris: drs. B. Carmiggelt

Adviescommissie Opsporing Visuele Stoornissen

(deelname op persoonlijke titel)

Voorzitter: drs. H. van Velzen-Mol

Leden: drs. E. Coenen-van Vroonhoven, drs. E. van Minderhout,
drs. M. de Vries, T. Sjoerdsma, drs. V. Iyer, S. Luijter Msc

Secretaris: drs. B. Carmiggelt

Redactieraad Basisdataset JGZ

Voorzitter: drs. J. van den Brule

Leden: drs. E. Peerbolte (tot 1/4), M. van der Loo (tot 1/9),
drs. G. de Haan, A. Henket, drs. M. Johannes, drs. C. Schuiling,
A. Driessen, Th. Habricht (vanaf 1/4), L. Veenker, drs. P. Graham,
K. Verheijen (vanaf 1/9), drs. R. van Berlo (vanaf 1/9).

Begeleidingscommissie Jeugd in Beeld

Voorzitter: drs. L. Smit

Leden: M. Leurs, A. Derksen, S. Hoogendoorn, Y. Derks of drs. J. Bezem.

Secretaris: O. Engelse

Programma Professionalisering

Wetenschappelijke Advies Commissie NCJ

Voorzitter: prof. dr. F. Feron

Leden: prof. dr. K. Hoppenbrouwers, prof. dr. H. Raat,
prof. dr. S. Reijneveld, prof. dr. J. Smit, dr. M. Boere-Boonekamp,
dr. S. Dettmar, dr. C. Renders

Adviseurs: dr. W. Bemelmans, dr. G. van den Berg, drs. M. Hubers,
dr. M. Kamphuis (tweede bijeenkomst W. Berends), dr. I. Staal

Secretaris: dr. F. Pijpers

Bijlage 2

Productenoverzicht 2017

Categorie: Ouderschap

Infographic 'JGZ wil beter aansluiten bij ouders van nu'

In 2017 inventariseerde het NCJ òf en hoe aansluiten bij ouders bij JGZ-organisaties op de agenda staat. Voornaamste inzicht: De JGZ wil beter aansluiten bij ouders van nu en wil hierin – van management tot werkvloer – investeren. Tegelijkertijd leven diverse vragen.

[Bekijk product online >](#)

Poster: 10 tips voor ouder-proof communicatie

[Bekijk product online >](#)

Infosheet 'Investeren in ouderschap'

[Bekijk product online >](#)

Theorietool 'de ouderschapstheorie van Alice van der Pas in een notendop'

[Bekijk product online >](#)

Videos: 4 korte video's voor JGZ-professionals over investeren in ouderschap

door ouderschaps-deskundige Jose Koster

[Bekijk de video's online >](#)

Brochure: De kracht van een goede partnerrelatie tussen ouders (samenwerking met het Nji)

Zorg voor preventieve relatieondersteuning in uw gemeente.

[Bekijk product online >](#)

Categorie: Integraal werken in de wijk

Interview met Hans Willemsen

Dit interview is een uitwerking één van de good practices uit de publicatie Integraal Werken in de Wijk: Good practices.

[Bekijk product online >](#)

Good practices Mensen met LVB en/of GGZ problematiek

Een publicatie van Integraal werken in de wijk met good practices over initiatieven die mensen met een LVB en/of GGZ problematiek helpen.

[Bekijk product online >](#)

Werkprogramma Integraal werken in de wijk 2017

'We maken het beter als we het samen doen'

[Bekijk werkprogramma online >](#)

Publicatieoverzicht LVB en GGZ: Voor professionals in de omgang met mensen met een LVB en/of GGZ problematiek

Een uitgave van Integraal Werken in de Wijk dat handvatten en methoden biedt aan professionals die werken met mensen met een LVB en/of GGZ problematiek.

[Bekijk product online >](#)

Kennislemniscaat Integraal werken in de Wijk

De domeinen van zorg, welzijn, participatie, jeugd, wonen en ruimtelijke ordening raken steeds meer met elkaar verbonden. Integraal werken in de wijk deed onderzoek naar vraagstukken die vragen om een integrale oplossing.

[Bekijk product online >](#)

Organisatievormen en positionering van (wijk)teams

Publicatie Integraal werken in de Wijk. 17 gemeenten vertellen over voor- en nadelen van de gekozen vorm van hun wijkteam.

[Bekijk product online >](#)

Integraal Werken in de Wijk - Reflectietool 'Ruimte geeft vaart'

Reflectietool Toegang naar passende zorg en ondersteuning.

[Bekijk product online >](#)

Draaiboek voor bijeenkomst 'Samenwerken in de wijk'

Voor het samenwerken in de wijk is niet één kant-en-klare aanpak die u precies vertelt hoe u goed samenwerkt. Elke wijk, buurt of elk dorp heeft zijn bijzonderheden en vraagt om een specifieke aanpak. Met dit draaiboek en de bijbehorende materialen kunt u een bijeenkomst organiseren waarin u met uw (toekomstige) samenwerkingspartners stappen zet om de samenwerking vorm te geven, te verbeteren en/of bij te sturen.

[Bekijk het draaiboek online >](#)

Integraal Werken in de Wijk - Kennisbouwstenen

Verschillende vragen over uiteenlopende onderwerpen van diverse doelgroepen. Dat is waar wijkteams en -netwerken dagelijks mee te maken hebben. Welke kennis heb je nodig om deze vragen te beantwoorden? Waar vind je deze kennis? En hoe kom je erachter of je kennis mist? Maak gebruik van de kennisbouwstenen om dit in kaart te brengen. Zo zorg je dat inwoners zich écht begrepen en geholpen voelen.

[Bekijk de kennisbouwstenen online >](#)

Categorie: Richtlijnen

De **JGZ-richtlijn Hartafwijkingen** helpt JGZ-professionals in hun handelen tijdens contacten met individuele kinderen en/of jongeren van 0-18 jaar en/of hun ouders/verzorgers. De richtlijn bestaat uit delen van de richtlijn Vroegtijdige opsporing van aangeboren hartafwijkingen uit 2005. In deze JGZ-richtlijn wordt ingegaan op de werking van het hart, voorlichting, (vroeg)signalering, begeleiding en verwijzing voor medische en psychosociale problemen.

Specifieke onderwerpen die in de richtlijn worden behandeld zijn: aangeboren en verworven hartafwijkingen, hartritmestoornissen en hart- en vaatziekten.

De **JGZ-richtlijn “Gezonde slaap en slaapproblemen bij kinderen** is gericht op het bevorderen van gezond slaapgedrag en het verminderen van slaapproblemen bij kinderen van 0-18 jaar waarover vragen zijn bij ouders, de jeugdige zelf en/of professionals.

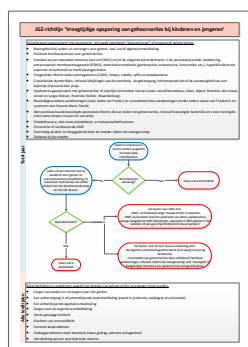
In 2016 heeft het Voedingscentrum een nieuwe Schijf van Vijf gepubliceerd. Informatie over deze Schijf van Vijf is begin 2017 aangepast in het thema ‘Gezonde voeding’ van de **JGZ-richtlijn Voeding en eetgedrag**.

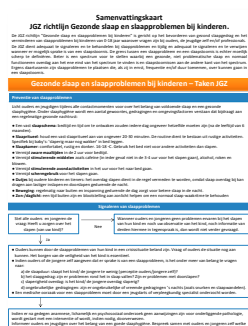
In 2017 is een **Landelijke Samenwerkings Afspraak (LSA) Preventie van wiegendood** gepubliceerd. Deze LSA sluit aan op de richtlijn en verbindt alle professionals die betrokken zijn bij de preventie van wiegendood.

Binnen het additionele project ‘Implementatie richtlijnen in de JGZ’ is samen met de betreffende richtlijnontwikkelaars een implementatie toolkit ontwikkeld per nieuw uitgekomen richtlijn.

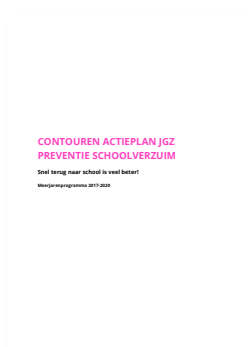
JGZ-richtlijn Hartafwijkingen Samenvattingskaart
Samenvattingskaart van de JGZ-richtlijn Hartafwijkingen.
[Bekijk product online >](#)

JGZ-richtlijn Gezonde slaap en slaapproblemen Samenvattingskaart

Samenvattingskaart van de JGZ-richtlijn Gezonde slaap en slaapproblemen.
[Bekijk product online >](#)

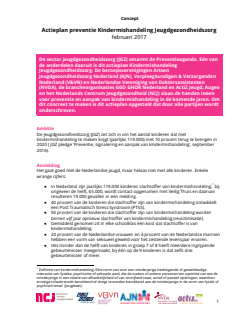
Categorie: JGZ Preventieagenda

Actieplan Schoolverzuim

Contouren actieplan JGZ preventie schoolverzuim.

[Bekijk het actieplan online >](#)

Actieplan preventie Kindermishandeling Jeugdgezondheidszorg

De sector jeugdgezondheidszorg (JGZ) omarmt de Preventieagenda. Eén van de onderdelen daaruit is dit actieplan Kindermishandeling Jeugdgezondheidszorg. Slaan de handen ineen voor preventie en aanpak van kindermishandeling in de komende jaren. Om dit concreet te maken is dit actieplan opgesteld dat door verschillende partijen wordt onderschreven.

[Bekijk het actieplan online >](#)

Categorie: Beeldverhalen

Beeldverhaal - Dewi en social media

Hoe maak je de juiste afwegingen bij het gebruik van sociale media? Als een foto of video op internet staat gaat het er nooit meer vanaf. In samenwerking met Pharos voor VoorZorg.

[Bekijk het beeldverhaal online >](#)

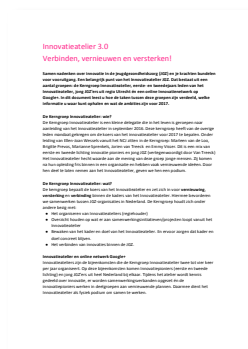

Beeldverhaal - Je kindje en social media

Het is belangrijk om na te denken voordat je een foto of film op social media plaatst. Stel je voor dat je kind later groot is: je kind wil zelf beslissen wie de foto kan zien. In samenwerking met Pharos voor VoorZorg.

[Bekijk het beeldverhaal online >](#)

Categorie: Innovatieatelier

Memo doorstart Innovatieatelier 3.0

Samen nadenken over innovatie in de jeugdgezondheidszorg (JGZ) en je krachten bundelen voor vooruitgang. Een belangrijk punt van het Innovatieatelier JGZ. In dit document leest u hoe de taken tussen verschillende groepen zijn verdeeld, welke informatie u waar kunt ophalen en wat de ambities zijn voor 2017. [Bekijk memo online >](#)

Categorie: LPK

Factsheet LPK

In 2017 is de factsheet LPK geactualiseerd. Dit factsheet is opgesteld om de implementatie van het Landelijk Professioneel Kader (LPK) te ondersteunen. De factsheet is bedoeld voor het JGZ-management en kan worden gebruikt bij de gesprekken met gemeenten en samenwerkingspartners. Deze factsheet is onderdeel van de implementatie toolkit LPK en geeft op overzichtelijke wijze informatie over het LPK. [Bekijk de factsheet online >](#)

Categorie: BDS-protocol

Het format voor BDS-protocollen is veranderd om een betere vertaalslag te kunnen maken van de inhoud van een richtlijn naar de registratiebehoefte. Daarbij volgt het format nu meer het primaire proces door de clustering van aanbevelingen in de richtlijnen rond signalering (anamnese en onderzoek) monitoring, advisering, verwijzing.

BDS-protocol JGZ-richtlijnen

In dit protocol staat beschreven welke elementen uit de betreffende JGZ-richtlijn in het DD JGZ geregistreerd moet worden. In 2017 zijn protocollen gemaakt bij de JGZ-richtlijnen:

1. Autismespectrumstoornissen
2. Astma
3. Excessief huilen
4. Gezonde slaap
5. Hartafwijkingen

Categorie: E-learning

E-learning Veilig slapen

De e-learning is gemaakt voor JGZ-professionals op basis van de richtlijn preventie wiegendood met daarin ook opgenomen de LSA- preventie wiegendood. De laatste ontwikkelingen op het gebied van veilig slapen en adviezen hieromtrent zijn meegenomen in deze e-learning.

E-Learning kindermishandeling

Deze e-learning behandelt een stuk kennis over kindermishandeling en de thema's als 'Herkennen en overwegen', 'Als je je zorgen maakt' en 'Je zorgen delen'. De e-learning is gebaseerd op de JGZ-richtlijn kindermishandeling en helpt bij het werken met deze richtlijn.

Nieuw zijn de korte starttest waarin je kunt testen welke kennis je al hebt en de mogelijkheid om casuïstiek te oefenen met drie virtuele ouders, waarbij je moet kiezen wat je doet en dan een bepaald pad volgt.

Blog

Vaccin tegen nepnieuws

van Igor Ivakic | woensdag 31 januari 2018

Zijn alternatieve waarheden de nieuwe werkelijkheid geworden? Leven wij echt in een post-truth tijdperk? Als niets meer waar is en alles slechts als een verhaal kan worden opgevat dan heeft iedereen de waarheid in pacht. Handelaren in onzekerheid hoeven online slechts een dominant verhaal te creëren om zorgvuldig opgebouwde en genuanceerde kennis aan te vallen. De rede te ondermijnen. Ook als het gaat om kennis omtrent veilige en gezonde ontwikkeling van jonge mensen.

Het fijnmazige en landelijk dekkende netwerk van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is voor de meeste kinderen en hun ouders nog steeds een vanzelfsprekende veilige en betrouwbare plek. Die vanzelfsprekendheid staat onder druk. Bestaat er een vaccin tegen nepnieuws? Hoe kan de JGZ dé betrouwbare partner voor het gezond en veilig opgroeien van kinderen in Nederland blijven in deze 'nieuwe werkelijkheid'?

Leven in twee werelden: a fact of life

De leefwereld van gezinnen anno nu is écht anders geworden. Brede toegang tot internet heeft de online wereld naar ieders huiskamer

gebracht. Leven in twee werelden is a fact of life geworden. Nederlanders besteden 8 uur en 33 minuten aan media (SCP onderzoek). En dat geldt niet alleen voor volwassenen. Een andere recente studie laat zien dat een kwart van de kinderen tot 5 jaar meer dan 3 uur per dag achter een beeldscherm zit. Ons dagelijks leven speelt zich niet meer uitsluitend in de offline wereld af. De JGZ, maar ook het hele jeugddomein moet de komende jaren een sprong voorwaarts maken om een sterkere verbinding tussen de offline en online wereld te realiseren. En aan te sluiten bij onze nieuwe leefwereld.

Echt nieuws van nepnieuws onderscheiden

Internet kunnen we niet meer wegdenken uit ons leven. Innovaties op het gebied van informatisering en technologie hebben een nieuwe online wereld gecreëerd met ongekende en oneindige mogelijkheden om ons leven in de offline wereld beter, gezonder, interessanter en wellicht spannender te maken. Deze mogelijkheden kunnen tegelijkertijd tot onzekerheid en ongezond gedrag leiden. Steeds meer maakt men zich zorgen over de betrouwbaarheid van informatie die we voornamelijk online tot ons krijgen. Dat

blijkt uit een recent representatief onderzoek van I&O Research in opdracht van de Volkskrant naar de invloed van desinformatie op het maatschappelijk debat. Uit dit onderzoek blijkt dat 1 op de drie Nederlanders 'tegenwoordig vaak niet meer weet wat waar is en wat onwaar' en slechts 29% zegt volmondig 'echt nieuws van nepnieuws te kunnen onderscheiden'. Een aanzienlijke groep Nederlanders (31%) is er niet zeker van dat 'vaccinaties veilig zijn en geen schadelijke bijeffecten hebben'.

JGZ: unieke, betrouwbare basisvoorziening

De leefwereld van de gezinnen anno nu is dus écht anders dan vroeger. Aansluiten hierbij is misschien wel de grootste uitdaging van onze tijd. De keuzes die we zullen maken, zijn dus niet vrijblijvend. Ieder jaar worden in Nederland circa 170.000 kinderen geboren en tienduizenden Nederlanders worden voor het eerst moeder of vader. Ieder jaar weer krijgt de nieuw geborene de JGZ als een metgezel op zijn/haar avontuurlijke weg van groei en ontwikkeling. Daar word je onafhankelijk voorgelicht over veilig en gezond opgroeien. Er kan zo nodig een snelle inzet van zorg geregeld worden, dichtbij en in de vertrouwde omgeving van het gezin, samen met ouders, opvoeders en andere betrokkenen. Dat maakt deze basisvoorziening uniek. Niet alleen in de Nederlandse samenleving, maar wereldwijd. Reden des te meer om het toekomstbestendig te maken.

Door de komende jaren steviger in te zetten op nieuwe technologische innovaties wordt beter aangesloten bij de leefwereld van ouders en jeugdigen van nu. De primaire processen veranderen hierdoor fundamenteel. Technologie zal het werk offline in steeds hogere mate ondersteunen en in sommige gevallen zelfs volledig overnemen. Een nieuwe werkpraktijk ontstaat waarbij de

on- en offline wereld elkaar op een vanzelfsprekende manier aanvullen. Dit zal de doorontwikkeling van het vakmanschap in het jeugddomein in versnelling brengen. Preventie zal haar impact vergroten.

Het is nog niet te laat ...

... Wij kunnen een betekenisvolle draai geven aan de noodzakelijke transformatie van de JGZ. Mijn wens voor de toekomst is daarom dat we dit jaar een stevig en domein breed gedragen JGZ Techagenda realiseren. Daarmee is de onafhankelijke professional met haar betrouwbare kennis over en ervaring met preventie óók online een ware metgezel van ouders en kinderen op het pad van een gezonde en veilige ontwikkeling. Zo creëren we voorsprong voor ieder kind. Doe je mee?

Ik heb ontzettend veel zin in het nieuwe jaar en wens je het allerbeste in 2018!

Igor Ivakic

directeur NCJ

Igor Ivakic is sinds oktober 2015 directeur van het NCJ. Zijn missie is dat ieder kind in Nederland gezond en veilig kan opgroeien. Hij wil samen met de JGZ-sector laten zien dat je maatschappelijke epidemieën, zoals kindermishandeling, schoolverzuim en armoede, beter beheersbaar kunt maken door stevige inzet op preventie.